

Porvoon parhaat palat paikallisten silmin

Patricia Ruiz

Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Amk-opinnäytetyö

2021

Matkailun liikkeenjohdon tutkinto

Tiivistelmä

Tekijä(t) Patricia Ruiz
Tutkinto Restonomi, matkailun liikkeenjohto
Raportin/Opinnäytetyön nimi Porvoon parhaat palat paikallisten silmin
Sivu- ja liitesivumäärä 32 + 20
<p>Tämä on produktityyppinen opinnäytetyö, jonka lopputuloksena syntyi matkailuopas Porvoon parhaista paloista paikallisten näkökulmasta. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Hungry for Finland -ruokamatkailuhanke. Työn päätaivoitteena oli selvittää, mitä porvoalaiset tekevät omalla kotipaikkakunnallaan vapaa-ajallaan ja luoda tarjonnasta opas kotimaanmatkailijoille. Alataivoitteena oli liittää oppaaseen ruokamatkailu ja selvittää ovatko paikalliset valmiita jakamaan salaisuutensa. Työ rajattiin Porvooseen, koska koko Suomi olisi aiheena ollut liian laaja.</p> <p>Porvoo on Etelä-Suomessa sijaitseva noin 50 000 asukkaan kaupunki. Se on suosittu etenkin kesällä päiväkävijöiden keskuudessa ja erityisesti Vanhasta Porvoosta ja siellä sijaitsevasta Tuomiokirkosta. Kotimaanmatkailu määritellään matkaksi, joka tehdään omassa kotimaassa, paikkaan, joka on tavanomaisen elinpiirin ulkopuolella. Kotimaanmatkailun merkitys paikallisille yrityksille on suuri sillä yritysten ja organisaatioiden asiakkaista 63 % on kotimaanmatkailijoita. Ruokamatkailu on tekemistä, jossa matkustetaan kohteen maun ja tunteen löytämiseksi. Tavoitteena on tarjota uniikkeja kokemuksia, jonka avulla tarjotaan paikan aitoja makuja sekä autetaan vierailijaa oppimaan paikallisuudesta. Matkailijoiden halu kokea jotain uutta suosittujen nähtävyyksien ulkopuolelta on yleistynyt. Uusien ruokien löytäminen ja matkailijalle tuntemattomat kohteet ovat tärkeitä motivaation lähteitä matkalle.</p> <p>Produktityyppisen opinnäytetyön tukena käytettiin kvantitatiivista määrällistä tutkimusmenetelmää kyselyn muodossa, joka tehtiin syyskuussa 2021. Kysely suunnattiin porvoolaisille ja sen tavoitteena oli selvittää paikallisten lempipaikkoja ja -tekemistä sekä porvoolaisien käyttämiä paikallisia ruoka- ja juomatuotteita. Lisäksi kyselyn tavoitteena oli kartoittaa porvoolaisien mielikuvaa Porvoosta yleisesti ja ruokamatkailukohteenä. Opinnäytetyön tukena käytettiin myös ei-osallistuvaa havainnointia, johon kuului havainnointia netissä opinnäytetyön tekijän oman tietämyksen pohjalta sekä hyödynnettiin Porvoo-asiantuntijan vinkit.</p> <p>Lopullinen opas syntyi marraskuussa 2021 kyselyn tulosten, tietoperustan ja opinnäytetyön tekijän oman tietämyksen perusteella. Opas on suunnattu kotimaanmatkailijoille ja se sisältää tietoa Porvoosta, paikallisten lempipaikkoja ja -tekemistä kotipaikkakunnallaan sekä paikallisia ruoka- ja juomatuotteita. Kohteet ja tekemiset liittyvät suurimmaksi osaksi luontoon ja ruokamatkailuun. Lisäksi opas sisältää paikallisten vinkkejä, jotka on poimittu paikallisille suunnatusta kyselystä. Oppaan tavoitteena on tarjota kotimaanmatkailijalle mahdollisuus tutustua Porvooseen paikallisten silmin sekä tutustua kaupunkiin syvemmin ja laajemmin.</p> <p>Jatkokehityksenä oppaaseen voisi listata mm. enemmän paikallisten lempikohteita ja -tekemistä. Lisäksi oppaassa voisi syventyä enemmän ruokamatkailuun. Opas on myös helposti käännettävissä ulkomaanmatkailijoille. Porvoosta puuttuu uniikki saunakonsepti. Porvoon lähistöltä löytyy upeita saaristoja, joita voisi hyödyntää uniikin saunakonseptin perustamiseen.</p>
Asiasanat Porvoo, ruokamatkailu, paikallisuus, kotimaanmatkailu, opas

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Porvoo ja kotimaanmatkailu	4
2.1	Porvoo matkailukohteena	4
2.2	Majoitus ja ruoka Porvoossa	6
2.3	Porvoon nähtävyydet	7
2.4	Porvoo kotikaupunkina	7
2.5	Kotimaanmatkailun merkitys.....	8
2.6	Kotimaanmatkailun matkailijatyytit	9
3	Ruokamatkailu ja paikallisuus	11
3.1	Ruokamatkailun määritelmä	11
3.2	Ruokamatkailutrendejä	13
3.3	Ruokamatkailutuote	15
3.4	Ruokamatkailu Suomessa	16
4	Produktin toteutus	18
4.1	Oppaan luomisen prosessikuvaus	18
4.2	Havainnointi ja asiantuntijan vinkit	18
4.3	Porvoolaisille suunnattu kysely ja sen tulokset	20
4.3.1	Kohderyhmä	20
4.3.2	Kyselyn toteutus	20
4.3.3	Tulokset	21
4.3.4	Porvoolaisten lempipaikat ja -tekemiset.....	22
4.3.5	Porvoo paikallisten kuvailemana.....	23
4.3.6	Paikalliset ruoka- ja juomatuotteet	24
4.4	Oppaan suunnittelu ja tekeminen	25
4.4.1	Oppaaseen valikoidut kohteet.....	26
4.4.2	Kommentit ja viimeistely	27
5	Lopputulos: Porvoo paikallisten silmin -opas.....	28
6	Pohdinta	29
6.1	Opinnäytetyöprosessin arviointi.....	29
6.2	Oppaan arviointi.....	30
6.3	Kehitysideat	30
6.4	Oman oppimisen arviointi	31
	Lähteet	33
	Liitteet.....	37
	Liite 1. Porvoolaisille suunnatun kyselyn kysymykset	37
	Liite 2. Porvoo paikallisten silmin -matkailuopas	42

1 Johdanto

Tässä opinnäytetyössä tarkoituksena on tutkia Porvoota pintaa syvemmältä ja etsiä paikallisten salaisuuksia. Porvoo tunnetaan erityisesti sen vanhasta kaupungista. Opinnäytetyön avulla pyritään löytämään mitä muuta alueelta löytyy, Porvoon ”hidden gems” (suom. piilotetut jalokivet) ja mitä ehkä ulkopaikkakuntalaiset eivät vielä tiedä. Piilotetut jalokivet kielikuva tarkoittaa jotain, mikä on erityisen silmäänpistävää ja mistä moni ihminen ei tiedä (Suit Travel s.a).

Kyseessä on produktityyppinen opinnäytetyö, jossa on tukena tutkimustyyppinen osio. Työn lopputuloksena syntyy visuaalinen opas Porvoon parhaista paloista paikallisten näkökulmasta. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimii Haaga-Helia ammattikorkeakoulun Hungry for Finland -ruokamatkailuhanke, joka toimii yhteistyössä Visit Finlandin kanssa. Hungry for Finland on jo vuodesta 2012 kehittänyt ruokamatkailua Suomessa ja kerännyt parhaita käytänteitä Suomesta ja ulkomailta.

Kiinnostuin aiheesta, kun löysin ruokamatkailuun liittyviä aiheita Haaga-Helien Moodlesta. Otin yhteyttä Kristiina Adamnssoniin ja sovittiin tapaaminen aiheisiin liittyen. Hän kertoi enemmän aiheesta; Suomen parhaat palat paikallisten mielestä – mitä omalta kotipaikkakunnalta tulisi nostaa esille - real hidden gems. Kerroin, että aiheeseen sopisi hyvin kotipaikkakuntani Porvoo ja siitä lopullinen aihe syntyi. Kristiina otti myös esille sen, että ruokamatkailussa kauan hyväksi todettu tapa on ottaa paikalliset asukkaat mukaan markkinointiin ja suosittelijoiksi. Työssä tullaan selvittämään juuri paikallisten lempiasioita omalla kotipaikkakunnallaan.

Matkailuala kehittyy jatkuvasti ja sen takia tarvitaan uusia innovatiivisia matkailutuotteita. Tuotoksesta voi olla hyötyä Porvoon matkailulle, jotta se voi kehittyä ja olla kohteena houkuttelevampi. Porvoon vanhakaupunki täyttyy useista matkailijoista kesän aikana ja välillä se jopa ruuhkautuu. Tuotoksen avulla voidaan löytää paikallisten lempipaikkoja ja -tekemistä, mikä voi suunnata matkailijoita muuallekin kuin vanhaan kaupunkiin ja kokemaan Porvoota paikallisten silmin. Näin myös löytyy varmasti jotain uutta nähtävää ja tekemistä niille, joille Porvoo on tuttu kohde sekä sitä kautta on mahdollisuus tutustua kaupunkiin vielä syvemmin ja laajemmalla alueella. Oppaan avulla tarjotaan ulkopaikkakuntalaisille mahdollisuus kokea ja tutustua Porvoon paikallisuuteen.

Työn päätavoitteena on löytää paikallisten salaisia paikkoja ja tekemistä, joista ulkopaikkakuntalaiset eivät välttämättä tiedä ja luoda niistä opas. Tekemiseen liitetään ruokaa ja juomaa, jossa suositaan paikallisia yrityksiä, josta syntyy ruokamatkailua. En valitse työ-

hön mitä vaan tekemisiä ja paikkoja, vaan nimenomaan paikallisten suosimia. Pysin selvittämään myös ovatko paikalliset valmiita jakamaan salaisuutensa ja miten palvelut yhdistetään ruokamatkailuun. Tavoitteena on myös tutustua paikkoihin sekä luoda ulkoasu ja sisältö itse.

Opinnäytetyön päätavoite:

- Selvittää, mitä porvoalaiset tekevät omalla kotipaikkakunnallaan vapaa-ajallaan ja luoda tarjonnasta sopiva opas kotimaanmatkailijoille.

Opinnäytetyön alatavoitteet:

- Liittää oppaaseen ruoka ja juoma.
- Selvittää, ovatko paikalliset valmiita jakamaan salaisuutensa.
- Selvittää alustavasti, miten tarjontaan yhdistetään ruokamatkailu.

Työ on rajattu Porvooseen, koska koko Suomi olisi aiheena liian laaja. Olen Porvoosta myös kotoisin, joten minulta löytyy myös valmiiksi omaa tietämystä aiheesta. Porvoo on myös tähän aiheeseen loistava, sillä se on kaupunkina hyvin tunnettu. Työssä keskitytään ainoastaan salaisuuksiin tai puolisalaisuuksiin, koska halutaan lisätä kaupungin tarjontaan uusia ja innovatiivisia tuotteita. Kotimaanmatkailijat tulevat Porvooseen yleensä tietystä syystä; vanha kaupunki ja nähtävyydet. Tästä syystä keskityn työssä kotimaanmatkailuun, jotta löydetään jotain uutta Porvoosta kotimaanmatkailijoille. Lopputulos on mahdollisesti kehitettävissä myös ulkomaanmatkailijoille.

Tietoperustassa avaan hieman Porvoota matkailukohteena sekä käsittelen Porvoon matkailua myös numeroina. Käsittelen tiiviisti Porvoon ravintola- ja majoitustarjontaa sekä nähtävyyksiä. Koska opinnäytetyössä käsitellään paljon paikallisuutta, kerron myös minäkäläinen Porvoo on kotikaupunkina. Opinnäytetyön kohderyhmänä on kotimaanmatkailijat, siitä syystä käsittelen tietoperustassa kotimaanmatkailun merkitystä ja kotimaanmatkailijatyyppejä. Määrittelen ruokamatkailun, ruokamatkailun Suomessa sekä luettelen tärkeimpiä trendejä ja tuotteita liittyen opinnäytetyöhöni.

Produktin toteutus luvussa kuvailen vaihe vaiheelta, miten lopputulos eli opas on syntynyt. Kerron ei-osallistuvasta havainnoinnista ja Porvoo-asiantuntijan vinkeistä. Avaan Porvoolaisille suunnattua kyselyä ja sen tuloksia suppeasti. Kerron oppaan suunnittelusta, sen tekemisestä ja lopputuloksesta. Lopuksi pohdinnassa arvioin oppaan, opinnäytetyöprosessin ja omaa oppimista. Lisäksi kerron kehitysideoista. Liitteistä löytyy kyselyn kysymykset, linkki oppaaseen ja kuvankaappaukset oppaasta.

Käytän produktityyppisen opinnäytteeni tukena kvantitatiivista määrällistä tutkimusmenetelmää kyselyn muodossa. Kysely on suunnattu Porvoolaisille, jotta saadaan paikallisten näkökulmaa esille. Etsin myös tietoa internetistä, Porvoosta ja Porvoolaisille suunnatuista Facebook-ryhmistä, sekä käytän myös omaa tietämystä. Oma tietämykseni perustuu siihen, että olen kotoisin Porvoosta sekä minulla on siellä laaja verkosto.

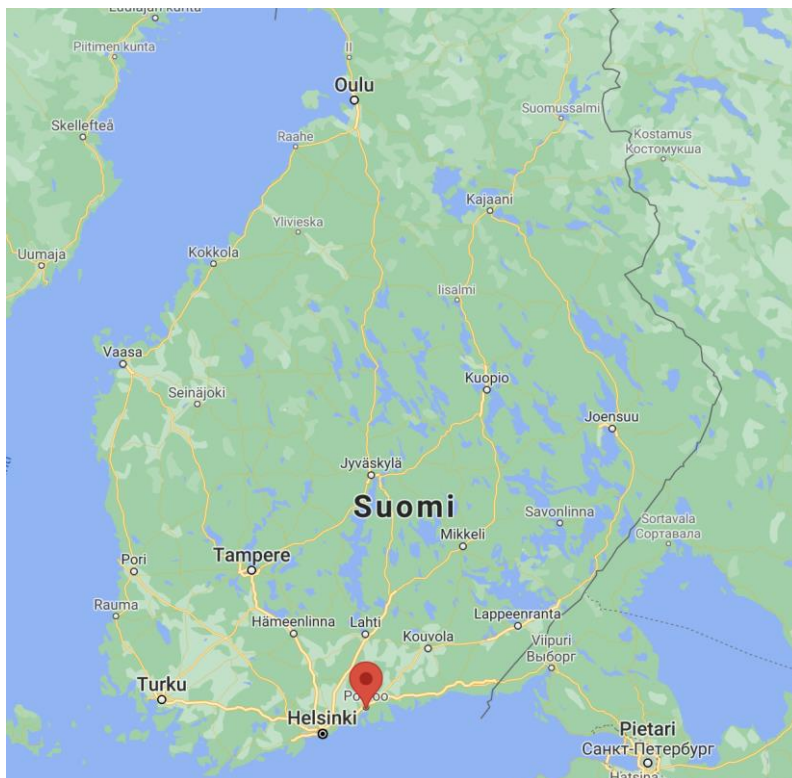
Lopputuloksena työstä syntyy produkti, tuotos ja tässä tapauksessa se on opas. Op-
paassa esitellään Porvoon parhaat palat paikallisten silmin. Esittelen porvoolaisten lempitekemistä ja -kohteita sekä vinkkejä, jossa tuodaan esille muun muassa ruokamatkailua. Suunnitelmissa on käydä kuvaamassa paikat ja tekemiset itse, jotta lopputuloksesta tulisi mahdollisimman eheä. Produkti toteutetaan Canvan avulla omaa visuaalista silmää hyödyntäen.

2 Porvoo ja kotimaanmatkailu

Tässä luvussa käsittelen Porvoota ja kotimaanmatkailua. Kerron Porvoosta matkailukohteena sekä kotikapunkina. Avaan Porvoon matkailua lukuina sekä ravintola- ja majoitustarjontaa. Kerron lopuksi Suomen kotimaanmatkailusta ja matkailijatyypeistä sekä avaan keskeisiä käsitteitä aiheeseen liittyen.

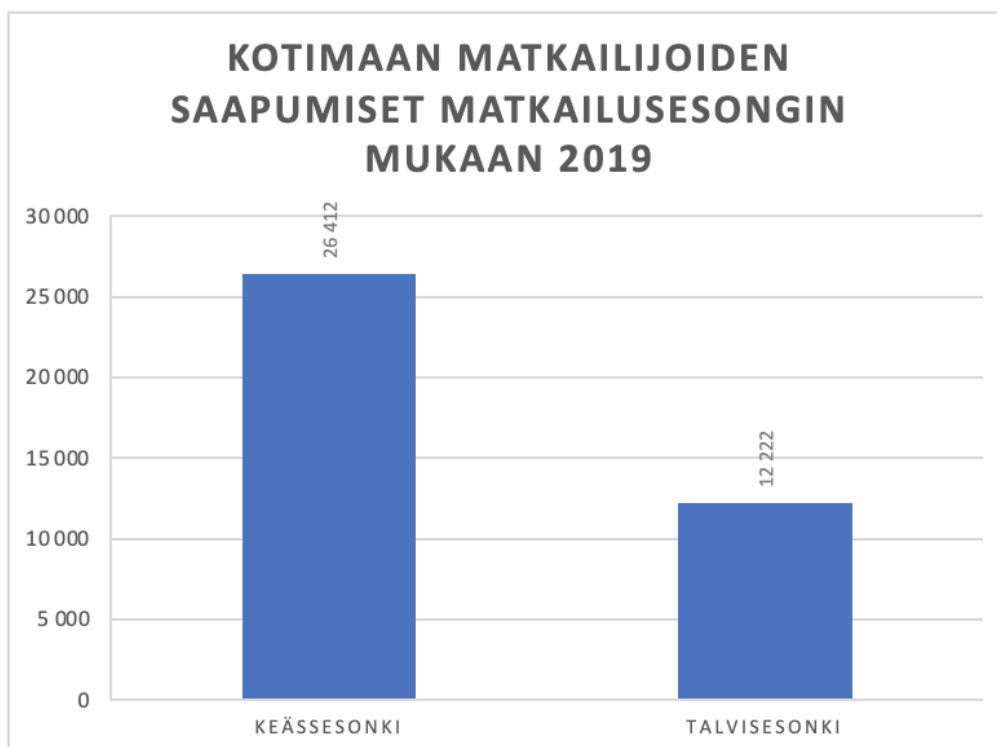
2.1 Porvoo matkailukohteena

Porvoo on Etelä-Suomessa sijaitseva (kuva 1) noin 50 000 asukkaan kaupunki, johon matkustaa Helsingistä noin tunnissa. Matkailukaupunkina Porvoo on hyvin suosittu, etenkin kesällä. Porvoon tunnetuin nähtävyys on sen vanhakaupunki, mutta siellä riittää nähtävää myös ympäri vuoden. Porvoosta löytyy paljon tekemistä niin matkailijoille kuin paikallisillekin. Kohde sopii erinomaisesti kaupunki- ja aktiivimatkailejoille. (Kahnji 2020.) Porvoo on suosittu päiväkävijöiden keskuudessa. Päiväkävijä ei yövy kohteessa matkansa aikana, vaan saapuu ja lähtee kohteesta saman päivän aikana. Päiväkävijä viettää aikaa kohteessa alle 24 tuntia. Vuonna 2016 tehdyssä tutkimuksessa Porvoon kesämatkailijoista 78 % olivat päiväkävijöitä. Tämän selittää Porvoon loistava sijainti, sillä suurin osa kävijöistä olivat Uudeltamaalta. Suurin kohderyhmä ovat pariskunnat ja perheet, joiden syy matkustaa Porvooseen on lomamatka. Matkailijoista suurin osa ovat 25–54-vuotiaita. Matkailijoita vetää Porvooseen sen miljöö. Porvoota pidetään kauniina kaupunkina, josta löytyy tunnelmaa sekä kauniit maisemat. (Tutkimus- ja Analysointikeskus Oy 2016, 4, 6, 9; Tilastokeskus s.a.) Kuvasta 1 on havaittavissa, kuinka lähellä Porvoo on Suomen pääkaupunkia Helsinkiä. Lyhyt matka mahdollistaa Porvoosta myös Helsinkiin saapuville matkailijoille helpon ja mutkattoman saapumisen.

Kuva 1. Porvoo kartalla (Google Maps 2021)

Porvoo on selkeästi suosittu kaupunki kesällä (kuva 2). Vuonna 2019 kesäsesongin aikaan Porvooseen saapui noin 26 400 kotimaanmatkailijaa, kun taas talvisesongin aikaan noin 12 200 kotimaanmatkailijaa. (Visit Finland 2019b.) Kesäsesonki on myös Porvoolle tärkein sesonki. Vuonna 2016 kesämatkailijat toivat Porvooseen yhteensä 36 miljoonaa euroa. (Tutkimus- ja Analysointikeskus Oy 2016, 3.) Vuonna 2018 tehdyn tutkimuksen mukaan Porvoo on neljänneksi suosituin kaupunki kesämatkailijoiden keskuudessa. Suositelluin kaupunki oli Lappeenranta ja toisena Tampere. Samassa tutkimuksessa selvitettiin, monta matkaa matkailija teki kesällä kotimaassa. Keskimäärin matkoja tehtiin neljä ja kaupungeista suosituin oli Helsinki. Porvoo sijoittui kolmanneksitoista. (Tutkimus- ja Analysointikeskus Oy 2016, 2.)

Kuva 2. Matkailijoiden saapumiset matkailusesongin mukaan (Visit Finland 2019b)

Vuonna 2019 Porvooseen saapui yhteensä 84 915 matkailijaa, joista 69 508 oli kotimaisia ja 15 407 ulkomaisia (Visit Finland 2019a). Majoitusliikkeiden keskimääräinen kapasiteetti oli 10 kappaletta ja huoneiden kapasiteetti 552. Huoneiden käyttöaste oli 47,6 %. (Visit Finland 2020.) Otin vertailuun vuoden 2019 ja 2020 tilastoja, koska vuosi 2020 oli poikkeusvuosi koko maassa. Vuonna 2020 Porvooseen saapui yhteensä 56 430 matkailijaa, joista noin 52 798 oli kotimaisia ja 3 632 ulkomaisia. Vuonna 2020 matkailijoiden määrä laski 34 % vuodesta 2019. (Visit Finland 2019a.) Porvoossa rekisteröityjä majoitusliikkeitä vuonna 2020 oli 10 ja huoneita 517. Huoneiden käyttöaste oli 30 %. Vuoden 2020 rekisteröityjen majoitusliikkeiden käyttöasteessa tapahtui selkeä muutos vuoteen 2019 verrattuna. (Visit Finland 2020.)

2.2 Majoitus ja ruoka Porvoossa

Porvoon majoituspalvelut ovat monipuolisia ja uniikkeja. Vaihtoehtoja ovat esimerkiksi tunnelmallinen kartanokylpylä, romanttinen B&B, putiikkihotelli vanhassa kaupungissa, mökki saaristossa tai majoitus keskustassa. Näiden lisäksi on mahdollista yöpyä myös leirintäalueella. (Visit Porvoo d.) Porvoossa myös paikalliset mahdollistavat matkailijoille yöpymisen paikallisten kodeissa. Porvoossa on yhteensä 173 Airbnb majoitusta, joista löytyy erityyppisiä vaihtoehtoja esimerkiksi Vanhan kaupungin ytimestä tai Pellingistä, Porvoon saaristosta. (Airbnb 2021.)

Ravintolatarjonta Porvoossa on laaja ja tarjontaa kasvaa jatkuvasti. Tällä hetkellä ravintoloita ja kahviloita on hieman yli 40 ja tarjonta on monipuolista. Ruokailukokemuksia on mahdollista kokea esimerkiksi historiallisissa 1800-luvulla rakennetuissa puutaloissa. (Visit Porvoo e.) Ravintoloiden lisäksi Porvoo tarjoaa kesällä myös muita ruokaelämyksiä. Yksi hyvä esimerkki on ruokatapahtuma Smaku Porvoo. Vuonna 2021 Smaku järjestetään jo kuudennetta kertaa. Smaku kokoaa paikalliset ravintolat ja kahvilat yhteen, jossa jokainen paikka tarjoaa vähintään yhden maisteluannoksen alku-, pää- tai jälkiruoka-annoksesta. Smaku-annoksia tarjotaan kaksi viikkoa, jonka aikana niitä on mahdollista käydä maistelemassa mukana olevissa ravintoloissa. (Smaku 2020.)

2.3 Porvoon nähtävyydet

Vanha Porvoo ja sen punaiset ranta-aitat ovat yksi valokuvatuimmista maisemista Suomessa. Vanhassa Porvoossa on useita ravintoloita ja kahviloita, romanttisia hotelleja, kauppia ja putiikkeja. Vanhakaupunki on Porvoolle hyvin tärkeä ja tavoitteena on edistää kestävä matkailua. Kaupungin toiveena on, että vanhaa kaupunkia kunnioitetaan. (Visit Porvoo a.) Vanhassa Porvoossa sijaitsee myös kaupungin tunnetuin rakennus, Porvoon Tuomiokirkko. Kirkko on rakennettu jo 1400-luvulla. (Visit Finland s.a.) Vanha Porvoo ja Tuomiokirkko on myös tutkitusti hyvin suosittuja matkailukohteita. Vuonna 2016 yhdeksän kymmenestä Porvoon kesämatkailijasta vieraili Vanhassa Porvoossa matkansa aikana. Tuomiokirkkoa kävi katsomassa lähes kaksi viidestä matkailijasta. (Tutkimus- ja Analysointikeskus Oy 2016, 6.)

Vanhan kaupungin lisäksi Porvoossa on paljon muutakin nähtävää ja tekemistä. Taiteen ystäville löytyy lukuisia gallerioita ja museoita, kuten tunnetun runoilijan J.L. Runebergin koti. Puhdas suomalainen luonto näkyy myös Porvoossa. Tekemistä löytyy pelloilta, metsistä, järvistä, joelta ja saaristoista. (Visit Porvoo b, c.) Doerz-sivuston kautta on myös mahdollista varata paikallisia oppaita. Paikallisen voi varata esimerkiksi esittelemään vanhaa kaupunkia tai heidän kanssaan voi leipoa ja samalla kuunnella tarinoita Porvoosta. Doerz-alusta yhdistää matkailijan ja paikallisen sekä tarjoaa matkailijoille parhaan mahdollisen elämyksen matkustettavassa kohteessa. (Doerz 2021.)

2.4 Porvoo kotikaupunkina

Porvoo on kaksikielinen kaupunki hyvällä sijainnilla. Paikalliset arvostavat sen luonnonläheisyyttä sekä Porvoon monipuolisuutta. Porvoon kaupunkistrategiassa mainittiin, että kaupungissa panostetaan ilmastotyöhön. Ilmastotyöllä halutaan lisätä hyvinvointia sekä edistää palveluita asukkaille ja matkailijoille. Kaupunki pyrkii tukemaan paikallisten kestä-

viä elämäntapoja ja kannustaa heitä aktiivisesti ympäristöystävällisiin valintoihin. Rakentamisessa kaupungin tavoitteena on ottaa huomioon myös viheryhteyden ja luonnonläheisyyden säilyttäminen. (Porvoo 2018.)

Porvooon tavoitteena on, että väestö kasvaisi 0,5 % vuodessa, mutta vuonna 2019 väestö kasvoi vain 0,25 %. Tämän seurauksena vuonna 2020 panostettiin keskustan ja sen lähiympäristön kehittämiseen. Vuonna 2020 tehdyn Muuttohalukkuus kaupunkeihin -tutkimuksen mukaan Porvoo sijoittui neljänneksi mielikuva kaupungista asuinpaikkana vertailussa. Tutkimuksessa arvioitiin kaupunkien kokonaismielikuvaa. Porvooon mielikuvatekijöitä olivat turvallisuus asua ja elää, viihtyisä asuinympäristö ja hyvä kasvuympäristö lapsille. (Porvoo 2020.)

2.5 Kotimaanmatkailun merkitys

Kotimaanmatkailun merkitys paikallisille yrityksille on suuri. Työ- ja elinkeinoministeriön tutkimuksen mukaan yritysten ja organisaatioiden asiakkaista 63 % on kotimaanmatkailijoita. Kotimaanmatkailijoilla on suuri painoarvo matkailuyritysten asiakaskunnassa. Alueiden välillä on myös eroja. Esimerkiksi Uudellamaalla 67 % asiakkaista oli kotimaanmatkailijoita, kun taas Lapissa vain 34 % oli kotimaasta. Kotimaiset yritykset ovat sanoneet, että kotimaanmatkailu on tärkeää ja sen merkitys on suuri. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021, 36, 37, 43.)

Kotimaanmatkailu määritellään matkaksi, joka tehdään omassa kotimaassa, paikkaan, joka on tavanomaisen elinpiirin ulkopuolella. Oleskelua tapahtuu yhtäjaksoisesti korkeintaan 12 kuukautta. Kotimaanmatkailun tarkoituksena voi olla vapaa-aika, liikematka tai jokin muu. (Tilastokeskus s.a.) Ilmastomuutos-, vastuullisuus- ja lähimatkailu-trendit kasvavat suosiotaan ja näiden trendien uskotaan vaikuttavan positiivisesti kotimaanmatkailuun. Lisäksi kotimaanmatkailua edistävänä trendinä pidettiin luonto- ja hyvinvointimatkailua. Esimerkiksi ulkona tapahtuva tekeminen on nouseva trendi nuorten parissa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, 44.)

Kotimaanmatkailun kehitystä rajoittavat useat tekijät. Matkailutoimijoiden mielestä rajoittavimmat tekijät ovat hintataso ja kilpailevat ulkomaiset kohteet. Kotimaanmatkailun arvioidaan olevan yhtä kallista kuin ulkomaanmatkailu, tai jopa kalliimpaa. Hintatason haasteena on suomalaisten haluttomuus maksaa laadusta kotimaassa. Muita rajoittavia tekijöitä olivat mm. vähäiset markkinointiresurssit, vähäiset julkisen liikenteen yhteydet, suomalaisen loma-aikojen sijoittuminen, kausityövoiman saatavuus, puutteelliset myyntikana-

vat sekä yhteistyön puute. Alueellisten toimijoiden haastatteluissa koskien kotimaanmatkailun kehittämistarpeita nousi esille tietoisuuden lisääminen eri Suomen paikkakuntien ominaispiirteistä ja piilotetuista helmistä. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2019, 45, 52.)

2.6 Kotimaanmatkailun matkailijatyypit

Yleensä kohderyhmää määriteltäessä lähdetään liikkeelle perustiedoista: ikä, sukupuoli ja asuinpaikka. Perustietojen jälkeen on hyvä miettiä hieman syvemmälle kohderyhmän elämään, esimerkiksi minkälaisessa elämäntilanteessa he ovat tai mitkä ovat heidän kiinnostuksensa kohteita. Kohderyhmä on hyvä rajata mahdollisimman tarkasti, jotta pystytään kohdistamaan heille suunnattua viestintää ja löydetään oikeat kanavat, josta kohderyhmä tavoitetaan. (Orpana 2017.)

Työ- ja elinkeinoministeriön kokoamien aineistojen avulla on luotu viisi eri matkailijatyyppeä: kaupunkilomailijat, kyläilijät ja mökkeilijät, aktiivilomailijat, nautiskelijat sekä kulttuurista ja luonnosta nauttivat (kuva 3). Kaupunkilomailijoiden kiinnostuksen kohteita ovat mm. ruoka- ja ravintolapalvelut, nähtävyyksien katsominen sekä kulttuuri, teatteri ja museot. Kyläilijät ja mökkeilijät vierailevat usein omalla ja sukulaisten mökeillä tai vierailevat sukulaisten ja tuttavien luona. Aktiivilomailija on nimensä mukaan matkailijatyypeistä kaikista aktiivisin ja heillä on lukuisia kiinnostuksen kohteita. Kiinnostuksen kohteita ovat mm. erilaiset urheiluaktiviteetit kuten golf, pyöräily, veneily ja hiihto, mutta heitä kiinnostaa myös tapahtumat tai omalla ja sukulaisten mökillä käyminen. Nautiskelijat nauttivat mm. kylpylöistä, hyvinvointipalveluista, ostoksilla käymisestä sekä ruoka- ja ravintolapalveluista. Kulttuurista ja luonnosta nauttivia kiinnostavat vaeltaminen, kansallispuistot, nähtävyyksien katseleminen sekä kulttuuri, teatteri ja museot. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021, 47–48.)

Kuva 3. Kotimaanmatkailijatyypit (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021)

Matkailijatyypeistä nuorimpia ovat nautiskelijat ja aktiivilomailijat. Kaikkein vanhimpia ovat kyläilijät ja mökkeilijät sekä toisena kaupunkilomailijat. Kyläilijöistä ja mökkeilijöistä yli puolet ovat yli 55-vuotiaita. Matkailijatyypeistä kaupunkimatkailijoita kiinnostaa vähiten kotimaanmatkailu. Syitä siihen on rahanpuute, liian kalliit matkat ja kotimaasta ei löydy heille kiinnostavia kohteita tai tapahtumia. Kyläilijöiden ja mökkeilijöiden syitä matkustaa kotimaassa ovat helppous ja turvallisuus. Esteitä kotimaanmatkailulle on liian kalliit matkat sekä rahanpuute. Aktiivilomailijat matkustavat matkailijatyypeistä kotimaassa eniten. Syitä kotimaanmatkailuun ovat turvallisuus, halu tukea kotimaista yrittäjyyttä, helppous, vastuullisuus ja ajansäästö. Esteitä on kalleus, halu matkustaa ulkomaille, huono tiedonsaanti kiinnostavista kohteista ja ostamisen hankaluus. Nautiskelijaa estää rahanpuute, halu matkustaa ulkomailla ja jälleen liian kalliit matkat. Syitä matkustamiseen on turvallisuus, helppous, halu tukea kotimaista yrittäjyyttä ja vastuullisuus. Kulttuurista ja luonnosta nauttivien osuus suomalaisista kotimaanmatkailijoista oli suurin, 24 %. Syitä kotimaanmatkailuun on kaikki kestäväyyteen ja vastuullisuuteen liittyvät tekijät. Esteitä on matkojen arvokkuus, rahanpuute ja halu matkustaa ulkomaille, mutta näistä huolimatta tämä matkailijatyypin matkustaa silti myös kotimaassa. (Työ- ja elinkeinoministeriö 2021, 49–78.)

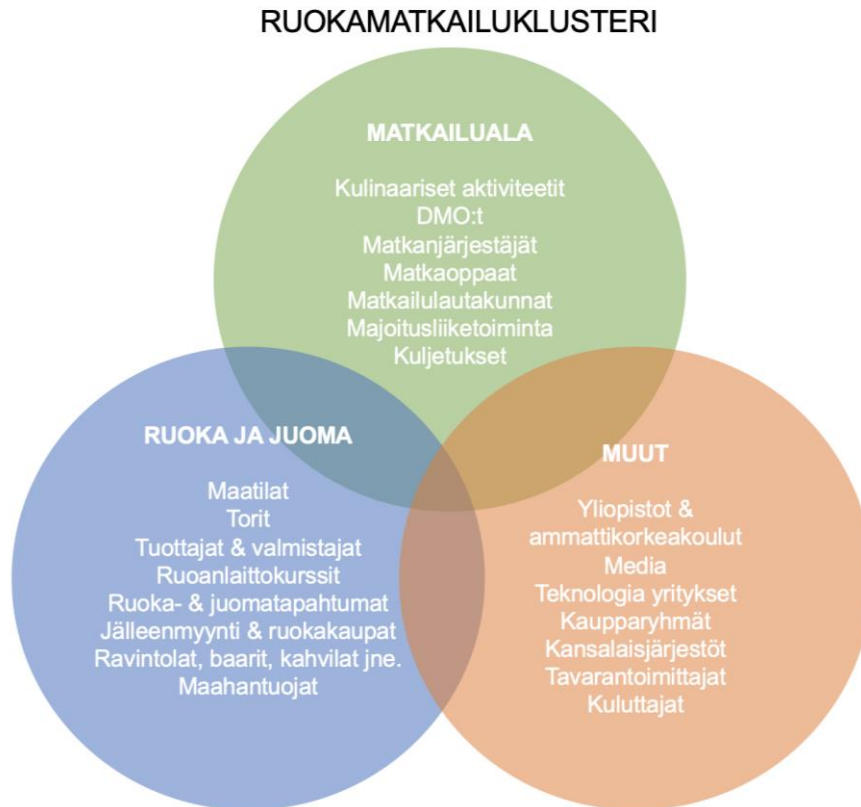
3 Ruokamatkailu ja paikallisuus

Tässä luvussa määrittelen mitä ruokamatkailu on, mikä ruokamatkailun tilanne maailmalla on tällä hetkellä ja mitä sen kehittämisessä tulisi ottaa huomioon. Avaan työhön liittyen keskeisiä ruokamatkailutrendejä sekä tuotteita ja aktiviteetteja. Kerron myös lyhyesti ruokamatkailusta Suomessa ja Suomen ruokamatkailustrategiasta 2020–2028.

3.1 Ruokamatkailun määritelmä

Viime vuosikymmenen aikana ruokamatkailu on kasvanut huimasti kahdesta pääasiallisesta syystä: ihmisten halu tietää, mistä heidän ruokansa tulevat sekä toiveesta löytää uusia ruokia ja ruoanlaittotapoja (Stanley & Stanley 2015, 3). World Food Travel Association on määritellyt ruokamatkailun seuraavasti: ruokamatkailu on tekemistä, jossa matkustetaan kohteen maun ja tunteen löytämiseksi. Ruokamatkailu pitää sisällään ruokaa rakastavien matkailijoiden lisäksi myös juomaa rakastavat matkailijat. Määritelmä on laaja, sillä se pitää sisällään sekä maatilavierailijat että kulinaristit. Ruokamatkailua ei tarvitse myöskään tehdä toiseen maahan tai edes toiselle paikkakunnalle, vaan paikallisetkin voivat olla ruokamatkailijoita vieraillemalla naapuriasuinalueisiin. (World Food Travel Association 2020, 5.) Väitetään myös, että ruokamatkailu on matkailijan vuorovaikutusta paikan kanssa ruoan välityksellä. Ruokamatkailussa ruoka on kulttuurikokemus, jossa aitouden etsiminen on tärkein motiivi. Ruoka määrittää paikan keittiön. Ruoka edustaa perinteitä, tarinoita ja symboleita, mutta matkailija mahdollistaa kokemuksen ja vuorovaikutuksen sitoutumisen avulla. (Ellis, Park, Kim & Yeoman, 2018.)

Ruokamatkailun yhtenä tärkeänä motiivina on paikallinen ruoka ja sen myötä tutustutaan kohteeseen syvemmin (Havas & Adamsson 2020, 6). Ruokamatkailulla on suuri merkitys kohteille matkailualalla, koska se kasvattaa matkailijoiden tietoisuutta paikallisesta ruokakulttuurista, se houkuttelee ympäristöystävällisempiä ja kunnioittavimpia matkailijoita sekä sillä on taloudellinen vaikutus kohteelle. Suosittuja ruokamatkailukokemuksia ovat esimerkiksi ruokakierrokset, ruoanlaittokurssit, viininmaistelut, panimokierrokset, tuottajavierailut ja markkinat. Ruokamatkailuklusteri (kuva 4) yhdistää 20 eri toisiinsa liittyvää sektoria. Klusteri sisältää ravintola- ja juoma-alan, matkailualan ja muut aiheeseen liittyvät yritykset ja organisaatiot kuten yliopistot ja ammattikorkeakoulut. (World Food Travel Association s.a.)

Kuva 4. Ruokamatkailuklusteri (World Food Travel Association s.a.)

Ruokamatkailun tulevaisuus näyttää positiiviselta, mutta on myös tekijöitä, jotka voivat vaikuttaa negatiivisesti ruokamatkailuun seuraavan kahden vuoden aikana. Asiantuntijat kertovat, että isoimmat uhat ovat autenttisten paikalliskokemusten ylläpitäminen, sillä aikaan kun ne kehittyvät maailmanlaajuisesti standardiksi, lisäksi vaikeus ylläpitää pienyrityksiä. Asiantuntijoista alle 50 % on ollut tyytyväisiä siihen, miten hyvin ruokamatkailuyritykset ovat saavuttaneet tavoitteita. Tavoitteena on tarjota uniikkeja kokemuksia, jonka avulla tarjotaan paikan aitoja makuja sekä autetaan vierailijaa oppimaan paikallisuudesta. Asiantuntijat sanovat, että ruokamatkailuala tarvitsee kehitystä parempaan suuntaan. Kohteiden tulisi keskittyä siihen, että ruokamatkailuyritykset tarjoisivat aitoja elämyksiä ja että toiminta ei olisi vain hauskaa, vaan myös opettavaista. (World Food Travel Association 2020, 6, 15.)

On myös tekijöitä, jotka vaikuttavat positiivisesti ruokamatkailun kehitykseen. Positiivisimmat ruokamatkailuun vaikuttavat tekijät keskittyvät pääasiassa kuluttajien käyttäytymiseen. Asiantuntijat ennustavat, että vaikuttavimmat tekijät ruokamatkailun kehitykseen ovat matkailijoiden kasvava tietoisuus ruosta ja juomasta ennen matkaa. Tämän lisäksi milleniaalit ja Z-sukupolvi ovat halukkaita etsimään lisää ruoka- ja juomakokemuksia. Muita tärkeitä tekijöitä ruokamatkailun kehitykseen ovat ruoka- ja juomaviihdeohjelmat

tv:ssä, verkossa ja sosiaalisessa mediassa. Asiantuntijat toivoisivat, että ruokamatkailuyritykset panostaisivat enemmän tarjoamaan matkailijoille ikimuistoisia kokemuksia ja vahvistamaan paikallista yhteisöä. (World Food Travel Association 2020, 6, 12.)

Ruokamatkailua kehitettäessä on tärkeä ottaa huomioon myös nuori sukupolvi. Lapset ovat tärkeä asiakasryhmä, koska he ovat tulevaisuus. Ennen maanviljelijät ovat olleet hyvin varovaisia päästäessä lapsia maatilalle turvallisuussyistä, mutta nykyään halutaan sitouttaa koko perhe ruokamatkailuun. Nuoret on otettava mukaan ruokamatkailuun, sillä jos lapset ovat mukana ja viihtyvät, niin heidän vanhempansa pystyvät rentoutumaan ja nauttimaan palveluista kokonaisvaltaisemmin. (Stanley & Stanley 2015, 30.) Oppiminen alkaa kotoa ja jatkuu koulussa, ne luovat perustan oppimisen jatkumolle. Ruokakasvatus voisi noudattaa samaa mallia. Nuoret saadaan kiinnostumaan enemmän paikallisesta ruoasta ja juomasta tarjoamalla keinoja, joilla turvataan paikallinen ja kestävä ruokamatkailu tulevaisuudessa. (World Food Travel Association 2020, 30.) Ruokamatkailun tuotesuosituksissa 2020 on mainittu, että huomioon tulisi ottaa myös lapset. Lapsille tulisi jutella ja muistaa heitä myös omilla annoksillaan. Lapsille voidaan tarjota samaa ruokaa, mutta olisi hyvä ottaa huomioon pienempi annoskoko. Ruokamatkailun tuotesuosituksia 2020 on luotu matkailualan yrityksille tuottamaan laadukkaita ja elämyksellisiä ruokamatkailutuotteita. (Havas, Adamsson & Hook 2020, 2, 7.)

3.2 Ruokamatkailutrendejä

Elämyksellinen ruokailu ravintolassa, kaupungissa tai maalla on muuttumassa. Kulinaristista tarjontaa on mahdollista kehittää niin, että ruokailua olisi tarjottavissa matkailijoille oikeassa paikassa oikeaan aikaan. Lisäksi ruokailu tulisi vastata ruokamatkailusta kiinnostuneiden kysyntään. Foodtruck-käsite on kasvattanut suosiotaan samalla, kun ruokailukokemuksista on tullut enemmän tilapäisempiä, liikkuvampia ja tilattavampia. Ruokarekat mahdollistavat sen, että useammat yritykset voivat tavoittaa kuluttajia ruoallaan. Ravintolan perustamisen ja ruokarekkaan sijoittamiseen välillä voi olla suuri hintaero, mikä tekee siitä myös vähemmän riskialttiin liiketoiminnan kannalta. (Visit Sweden 2020, 6.) Uusien ruokien löytäminen ja matkailijalle tuntemattomat kohteet ovat tärkeitä motivaation lähteitä matkalle. Uusien makujen löytäminen aliarvostetuissa kulinaristisissa kohteissa, on mahdollisuus matkailijalle heittäytyä ja astua ulos omalta mukavuusalueelta. (LAB8 2019.)

Paikallisuudesta on tullut kaupallisesti merkittävä voima. Overthrow II -strategiakirjassa mainitaan kymmenen eri strategiaa, joista yksi oli "Local Heroes". Kyseisessä strategiassa yrityksen kilpailuetu on paikallisuus. Yritykset ovat ylpeitä omasta identiteetistään ja juuristaan ja pyrkivät välttämään olemasta tylsiä. Suomessa esimerkiksi Kyrö Distillery on laa-

jentanut liiketoimintaansa paikallisuuden avulla. Kyrö Distillery korostaa markkinoinnissaan sen kotikylänsä historiaa ja suomalaisen luonnon erityispiirteitä. Toinen esimerkki on pienpanimo Laitila, joka ei ole hakenut vaikutteita Yhdysvalloista, vaan on pitäytynyt paikallisuudessa. (Halme 2019.) Mitä sitten paikallisuus on? Sanakirja määrittää paikallisuuden ”jossain lähellä”, mutta se ei riitä, kun pyritään kehittämään ruokamatkailua. Yksi Yhdysvaltain suurimmista elintarvikekauppiaista määrittelee, että ruoka on paikallista, jos se pystytään toimittamaan kauppaan 24 tunnin sisällä. (Stanley & Stanley 2015, 27.) Paikallilla elintarvikkeilla tarkoitetaan ruokia tai juomia, jotka valmistetaan kohteessa ja joita mainostetaan paikallisina. Paikallisuuden määritelmä riippuu myös paljon matkailijasta. Esimerkiksi, kun Kanadalainen Ontarion asukas vierailee kanadalaisessa kaupungissa Niagaralla ja haluaa ostaa paikallista viiniä, etsii hän Niagaran alueella tuotettuja viinejä. Kun taas matkailija, joka saapuu Yhdysvalloista Kanadaan, voi pitää mitä tahansa kanadalaisista viiniä alueesta riippumatta paikallisena, kuluttaessaan viiniä Kanadan matkallaan. (Smith & Xiao 2008, 290.)

Yksi ruokamatkailun trendeistä on autenttisuus ja paikallisuus. Ruokamatkailu voi toimia keinona suojella paikallisia ruokaperinteitä, -kulttuuria ja raaka-aineita. On tärkeä keskittyä yhä enemmän paikallisen keittiön ainutlaatuisuuden edistämiseen, sen sijaan, että yritettäisiin sisällyttää tai seurata ideoita ulkomailta. Useat kohteet hyväksyvät vähitellen paikallisen gastronomian, kansainvälistymisen sijaan. Kohteet kääntyvät paikallisten tuotteiden puoleen, mitkä edustavat heidän perinteitensä sen sijaan, että niissä seurattaisiin sokeasti kansainvälisiä ideoita. Yhä useammat matkustajat haluavat korvata maailmanlaajuiset massatuotteet ja halvat tarjoukset paikallisesti hankituilla, ja siten aidoilla kokemuksilla. Jos matkailija haluaa kokea ja tutustua paikalliseen kulttuuriin, kannattaa hänelle suositella vierailemista paikallisilla ruokamarkkinoilla, katuruokakojuilla tai paikallisten opastamilla gastronomisilla kierroksilla. (LAB8 2019.)

Halu kokea paikallisuutta on kasvanut sen myötä, kun matkustamisen ilmastovaikutukset ovat herättäneet enemmän huomiota. Matkailijat usein valitsevat jotain mitä kotoa ei löydä. Matkailijoiden halu kokea jotain ainutlaatuista turistien suosimien katujen ulkopuolelta on yleistynyt. Etäisyys pellolta pöytään pienenee. Ruotsissa kiinnostus paikalliseen ruokaan merkitsee sitä, että paikallisilla elintarviketuottajilla on mahdollisuus tavoittaa enemmän kotimaanmatkailijoita. Kotimaanmatkailijat voivat sitten jakaa kokemuksensa läheisille tai jopa kansainvälisille matkailijoille. (Visit Sweden 2020, 8–11.)

Ruokamatkailijoiden etsiessä aitoja makuja, on paikallisjuomien suosio heidän keskuudessaan kasvanut. Ruotsissa ruokamatkailijoista 71 % juo paikallista olutta vähintään puolella matkoistaan. Jatkossa ruokamatkailussa pitäisi keskittyä mm. luomaan valikoimia, joissa on enemmän makuja, nostamaan tuotteen ainutlaatuisuutta, antaa ruoalle paikallinen

merkitys ja luoda interaktiivisia kokemuksia. Rakentamalla valikoima, joka viittaa paikallisiin kokemuksiin stimuloimalla matkailijan kaikkia aisteja. Paikallisten ruokien valikoimaa tulee edelleen kehittää niin, että siitä syntyy mielenkiintoinen ruokakokemus. Antamalla ihmisten nähdä, mistä ruoka tulee ja ehkä jopa osallistaa matkailijoita ruoan tekemiseen tai keräämiseen. Tämä tarjoaa yhteyden aitoon paikallisuuteen sekä antaa enemmän arvoa ikimuistoiselle ruokaelämykselle. Kertomalla matkailijalle tuotannosta ja mahdollistamalla paikallisista perinteistä tai henkilöistä ainesosien ja ruoan takana. (Visit Sweden 2020, 8–11.)

Ruokatarinat ja tarinallistaminen ovat yksi ruokamatkailun trendeistä. Matkailuyritykset ovat ottaneet tarinallistamisen osaksi heidän viestintäänsä. Kohteet, jotka ovat kehittäneet ruokamatkailustrategiaansa, käyttävät nyt tarinallistamista uusien ruokakokemusten suunnitteluun sekä matkailijoiden tunteiden herättämiseen. Jokainen ateria on tarina ja yhteys ruokamatkailun ja matkailijan välillä voi kehittyä vain tarinoiden kautta. Tarinat antavat matkailijalle merkityksen. (LAB8 2019.)

Kun puhutaan elintarvikealan tulevista trendeistä, yksi esimerkki on ”back-to-basics” -trendi. Back-to-basics -trendi koskee elintarvikkeiden laatua, ruoan valmistustapaa, raaka-aineiden alkuperää, lisäaineita ja ympäristövaikutuksia. Kuluttajat haluavat syödä terveellisesti ja yleinen käsitys on, että terveelliset, puhtaasti ja rehellisesti tuotetut raaka-aineet ovat avain terveelliseen ruokavalioon. Kun teknologia mullistaa yhteiskuntaa, ruoan juurille palaaminen on eräänlainen vastareaktio ympärillämme tapahtuvalle digitalisaatiolle. (EY 2015.)

3.3 Ruokamatkailutuote

Koska matkailijat syövät ja juovat monta kertaa päivässä, on ymmärrettävää, että yleisimmät ruokamatkailutuotteet ja -aktiviteetit liittyvät syömiseen. Yleisimpiä ruokamatkailu aktiviteetteja ovat: ravintolassa vierailu ikimuistoisen kokemuksen saamiseksi, syöminen fine-dining ravintolassa, syöminen ruokarekoissa ja syöminen tai juominen kuuluisassa ravintolassa tai baarissa. (World Food Travel Association 2020, 40.)

Matkailualan yrityksille on laadittu ruokamatkailun tuotesuosituksset auttamaan kehittämään ja luomaan elämyksellisen, laadukkaan ja kannattavan ruokamatkailutuotteen. Olen poiminut muutaman tuotesuosituksen tähän osioon. Onnistunut ruokamatkailutuote tulisi suosia paikallisuutta kaikissa muodoissa. Suosi paikallisia raaka-aineita, kerro paikallisesta ruokakulttuurista, määrittele paikallisuus ja autenttisuus konkreettisesti ja muista eri kohderyhmien toiveet sekä monipuoliset ruokavaihtoehdot. Suomalainen ruoka on puhdasta, terveellistä, ainutlaatuisen maukasta ja usein myös vastuullista. Elämyksellisyys,

luonto ja ruuantekijät ovat tärkeitä ominaisuuksia suomalaisessa ruokamatkailutuotteessa. Ruoan esillelaitto on ruokamatkailutuotteissa myös tärkeää. Kaunis esillelaitto, toimivatarjoiluprosessi ja suomalainen muotoilu. Toimivissa tuotteissa tulisi ottaa huomioon myös erityisruokavaliot: allergiat sekä vapaaehtoiset ja kulttuuriin liittyvät ruokavaliot. (Havas, Adamsson & Hook 2020, 3, 6.)

3.4 Ruokamatkailu Suomessa

Suomalainen ruokamatkailu on mm. ravintolaruokailua, katuruokailua, suomalaisen ruoan tekemistä ohjatusti, erilaisia luontoon liittyviä ruokamatkailutuotteita, tapahtumia ja toreja. Suomessa ruokamatkailutuotteet perustuvat kohteen paikallisuuteen ja tarinoihin. Ruokamatkailua parhaimmillaan on, kun matkailija pääsee mahdollisesti osallistumaan ja oppimaan uutta, josta syntyy matkailijalle elämys. Tarinat, paikallisuus ja puhtaus liittyvät vahvasti suomalaiseen ruokamatkailuun. Suomessa ruokamatkailun visio on ”Hungry for Finland – Ruoka elämykselliseksi ja ostettavaksi osaksi Suomen matkailua vastuullisesti” ja missio on ”Mitä useampi kokki, sen maukkaampi soppa – ympärivuotista yhteistyötä”. Suomalaisen ruokamatkailustrategian ydinviestit ja tuoteteemat (kuva 5) ovat taste of place, pure and natural ja cool and creative. (Havas & Adamsson 2020, 8, 15, 27.)

Kuva 5. Suomalaisen ruokamatkailustrategian ydinviestit ja tuoteteemat (Havas & Adamsson 2020, 27)

”Alueellinen ruokakulttuuri, suomalaisuus ja suomalainen elämäntapa maistuvat” (Havas & Adamsson 2020, 27). Taste of Place -tuotteissa pyritään hyödyntämään lähellä tuotettua ruokaa ja raaka-aineita luonnosta. Alueiden ruokaperinteet saavat olla esillä. Ruoan kautta päästetään matkailija tutustumaan kohteen paikallisuuteen. Suomessa on jokamiehenoikeudet, mikä mahdollistaa marjojen ja sienten keräilyn luonnosta. (Havas & Adamsson 2020, 27.)

”Suomalainen puhdas ruoka tekee hyvää mielelle ja keholle” (Havas & Adamsson 2020, 27). Pure and Natural -tuoteteema kertoo Suomen puhtaudesta, terveellisyydestä ja luonnollisuudesta. Suomessa on puhdasta ilmaa, vettä ja ruokaa. Puhtauden lisäksi ruoka on terveellistä, joka on hyväksi keholle. Suomen luonnosta saa puhtaita raaka-aineita kuten marjoja, yrttejä, sieniä, kalaa ja lihaa. Puhdas ja luonnollinen ruoka on myös vastuullista ruokaa, jossa hyödynnetään paikallisia raaka-aineita ja minimoidaan hävikki. (Havas & Adamsson 2020, 27.)

”Uudenlaiset, rennot ja luovat ruokamatkailutuotteet” (Havas & Adamsson 2020, 27). Cool and Creative -tuoteteemassa näkyy rohkeus, omannäköisyys, välittäminen ja omistautuneisuus. Tuotteet ovat omaperäisiä, jossa arkisistakin asioista voidaan luoda tuotteita ja elämyksiä. Cool and Creative -tuotteissa hyödynnetään luontoa ja suomalaisia ruokainnovaatioita. Tuotteissa näkyy pohjoismaisuus, rentous ja se on sydämellä tehtyä. (Havas & Adamsson 2020, 27.)

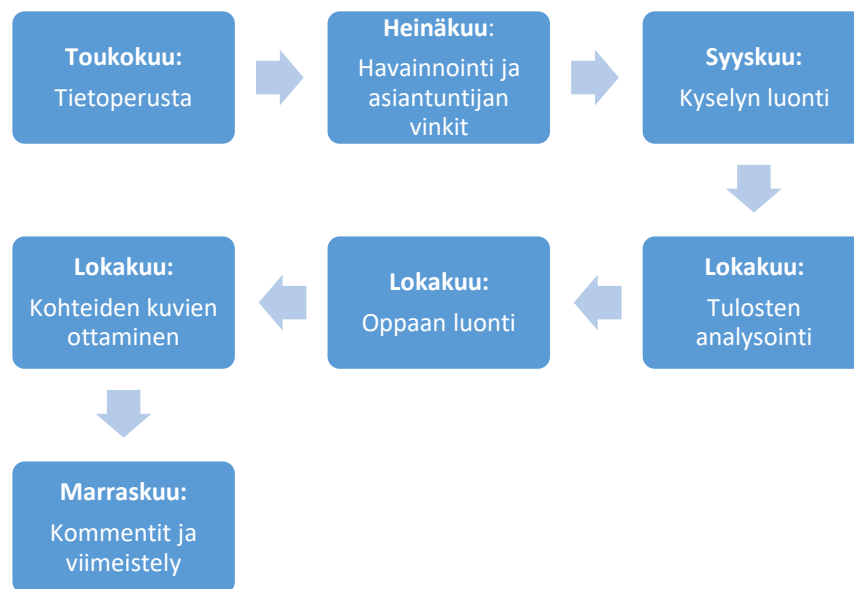
Ruokamatkailustrategiassa 2020-2028 on listattu viisi eri tavoitetta ruokamatkailun kehittämiseksi: parantaa ruokamatkailutarjonnan laatua, muuttaa kohderyhmien mielikuvaa suomalaisesta ruosta positiivisemmaksi, kasvattaa matkailutuloja ja matkailijoiden määrää Suomessa hyvien ruokaelämyksien avulla, hyödyntää ruokaa matkailutuotteissa ja kasvat-
taa ruokaan liittyvien elämysten paketointia, luoda kansainvälisillämarkkinoilla aktiivisesti toimiva kärkiyrittäjien ja kärkikohteiden verkosto ja kartoittaa kärkituotteiden määrää. (Havas & Adamsson 2020, 14.)

4 Produktin toteutus

Tässä luvussa kerron, miten opinnäytetyön lopputulos eli opas syntyi. Prosessikuvauksessa on avattu projektin etenemistä vaihe vaiheelta. Avaan jokaista vaihetta ja kerron miten lopputulos eli opas on syntynyt. Oppaan toteuttamisen yksi olennaisista vaiheista oli oppaan sisältöä tukeva kysely porvoalaisille. Tässä luvussa kerron myös kyselyn toteutuksesta ja sen tuloksista. Lopuksi kuvaan vielä oppaan luomisesta tarkemmin.

4.1 Oppaan luomisen prosessikuvaus

Prosessikuvaus (kuva 6) avaa vaihe vaiheelta, miten opas syntyi. Ensimmäiseksi valitsin aiheen ja pohdin, minkälaisen lopputuloksen haluan opinnäytetyöstä syntyvän. Sen pohjalta lähdin kirjoittamaan tietoperustaa, jossa käsittelin opinnäytetyöhön liittyviä oleellisia käsitteitä ja aiheita. Tietoperustaa tehdessä samanaikaisesti aloitin havainnoimaan ja sovin tapaamisen Porvoo -asiantuntijan kanssa, jolta sain vinkkejä oppaan sisältöön. Seuraavaksi tein kyselyn (liite 1) ja analysoin sen tuloksia. Kyselyn tulosten analysoinnin jälkeen siirryin tekemään opasta. Kun opas oli valmis, kysyin kommentteja muilta ja tein viimeistelyt. Viimeiseksi tein pohdintoja ja arvioinnin lopputuloksesta.

Kuva 6. Produktin prosessikuvaus vaiheittain

4.2 Havainnointi ja asiantuntijan vinkit

Aloitin oppaan kohteiden havainnoin opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa heinäkuussa tietoperustan laatimisen jälkeen. Tein ei-osallistuvaa havainnointia opinnäytteeni produktin luomisen tukena, johon kuului havainnointia netissä oman tietämyksen pohjalta. Hain Googlen hakukentästä "Porvoo paikallisten silmin", joka ohjasi minut Porvoo.fi -sivuille.

Linkki vei sivustolla ”elämykset” kohtaan, mutta missään ei käynyt ilmi, että paikat ja tekemiset olisivat olleet paikallisten suosimia. Oman tietämyksen perusteella tiesin, että paikat eivät olleet tunnettuja. Havainnoinnissa kävin silmäillen läpi, mitä paikkoja Porvoo.fi- nettisivuilla oli mainittu. Seuraan myös sosiaalisessa mediassa paljon porvoalaisia. Tein havainnointia myös sitä kautta. Näin pystyin havainnoimaan, mitä paikalliset tekevät vapaa-ajallaan Porvoossa. Sosiaalisesta mediasta löysin myös paljon paikallisia ruoka- ja juomatuotteita, joita hyödynsin myöhemmin myös itse kyselyn (liite 1) laatimisessa. Havainnointi ei ollut niin isossa osassa opinnäytetyötäni kuin kysely, koska halusin nimenomaan itse paikallisten näkökulmaa oppaaseen kyselyn avulla.

Havainnoinnin aikana, minulla tuli mieleen Porvoon matkailun asiantuntija, joka voisi auttaa minua sopivien kohteiden löytämisessä. Hän on toiminut pitkään matkailualalla ja on asunut Porvoossa pitkään. Hän on toiminut myös paikallisena oppaana Porvoossa. Sovin hänen kanssaan tapaamisen ja keskusteltiin mahdollisista kohteista, jotka eivät ole niin tunnettuja kotimaanmatkailijoiden keskuudessa. Kerroin hänelle opinnäytetyöni aiheen ja tavoitteet: opinnäytetyössä tarkoituksena on tutkia Porvoota pintaa syvemältä ja etsiä paikallisten salaisuuksia. Tavoitteena on selvittää, mitä porvoolaiset tekevät omalla kotipaikkakunnallaan vapaa-ajallaan ja luoda tarjonnasta sopiva opas kotimaanmatkailijoille, liittäen siihen ruokamatkailua. Tavoitteiden perusteella lähdimme keskustelemaan mahdollisista kohteista, jotka sopisivat oppaaseen (kuva 7).

Pellinki	Emäsalon kärki	Näsin kivi	Sikosaaren luontopolku
Hasselholm	Paahtimo	Hamarin ranta ja Hamarin SEO	Maarin ranta
Jokiranta	Tornikallio	Benitas Café	Emäsalon kyläkauppa
	Kahvikioski Porvoon torilla	Kokonniemi	

Kuva 7. Asiantuntijan ehdottamat kohteet oppaaseen

4.3 Porvoolaisille suunnattu kysely ja sen tulokset

Produktityypistä opinnäytetyötä tukemaan tein porvoolaisille suunnatun kyselyn (liite 1), jonka tavoitteena oli kartoittaa paikallisten lempipaikkoja ja -tekemistä sekä porvoolaisten käyttämiä paikallisia ruoka- ja juomatuotteita. Sen lisäksi tavoitteena oli kartoittaa porvoolaisten mielikuvaa Porvoosta yleisesti ja ruokamatkailukohteena. Tein kyselyn, jotta voisin hyödyntää tuloksia oppaan laatimisessa, esimerkiksi poimia tuloksista paikallisten suosimia paikkoja Porvoossa, paikallisia tuotteita ja miten paikalliset kuvailevat Porvoota kotimaanmatkailijalle. Kyseessä siis ei ole tutkimustyyppinen opinnäytetyö. Kvantitatiivinen määrällinen tutkimusmenetelmä kyselyn muodossa tehtiin nimenomaan tukemaan produktityypistä opinnäytetyötä. Analysoin tuloksia suppeasti, jotta sain tarpeelliset tulokset opasta varten.

4.3.1 Kohderyhmä

Kyselyn kohderyhmänä oli täysi-ikäiset Porvoossa asuvat tai siellä ennen asuneet porvoolaiset. Kyselyn alkutekstissä mainittiin, että kysely on suunnattu porvoolaisille, jotta voitiin pois sulkea he, jotka eivät ole koskaan asuneet Porvoossa. Kyselyssä kysyttiin ikää ja sukupuolta, jotta saisin kokonaiskuvan osallistujista. Yksi kyselyn olennaisista kysymyksistä oli tieto siitä, miten kauan osallistujat ovat tai olivat asuneet Porvoossa. Sen avulla sain tiedon, ovatko osallistujat tuoreita porvoolaisia vai pitkään siellä asuneita.

4.3.2 Kyselyn toteutus

Kysely luotiin Webropolin avulla. Jaoin kyselyn julkisenlinkin Facebookissa Porvoolaisille -ryhmässä, jossa oli 13 000 jäsentä. Ryhmä oli tarkoitettu porvoolaisille ja Porvoossa asuville. Facebookissa on kaksi eri porvoolaisille suunnattua ryhmää. Päätin laittaa kyselyn ensiksi toiseen niistä, koska siellä oli enemmän jäseniä ja seurata saanko sieltä tarpeeksi vastauksia. Tavoitteena oli saada vähintään 100 vastausta. Avasin kyselylinkin 27.9.2021 ja tavoitteena oli pitää sitä aktiivisena 1,5 viikkoa. Puolessavälissä minun oli tarkoitus muistuttaa paikallisia vastamaan kyselyyn ja julkaista kyselylinkki toisessa Facebook ryhmässä, jos en saisi tarpeeksi vastauksia.

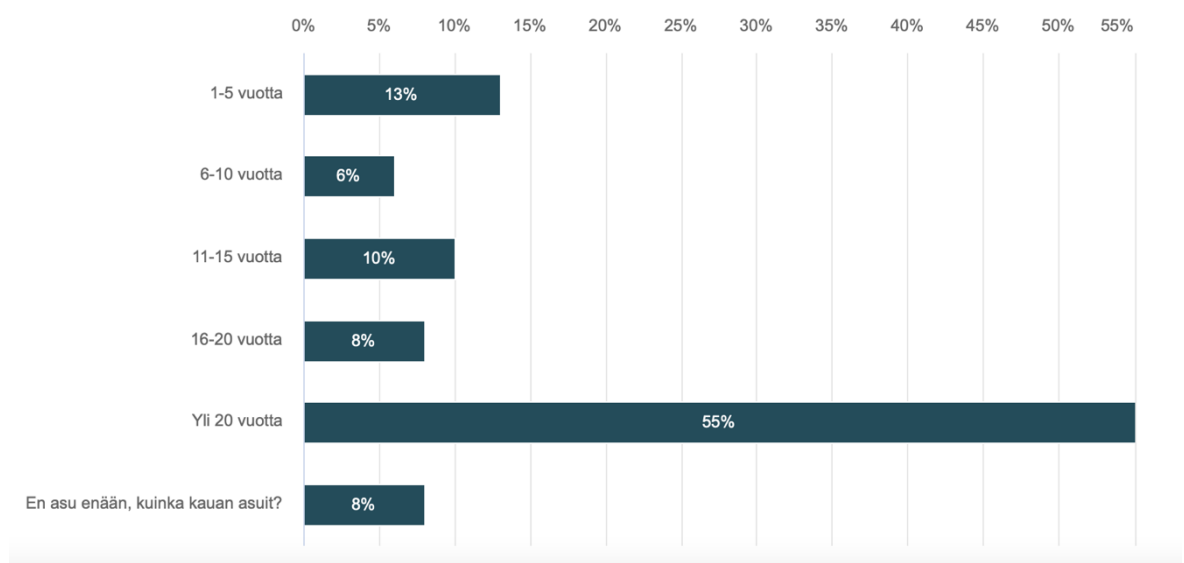
Kysely piti sisällään 14 kysymystä ja vastausajaksi arvoitin noin 5 minuuttia. Testasin kyselyn kahdella henkilöllä, jonka jälkeen vastausajaksi muutuin noin 10 minuuttia. Lähdin pohtimaan kysymyksiä sen kautta, miten tulokset tulevat auttamaan matkaoppaan rakentamisessa ja sen sisällön luomisessa. Tietoperustaa hyödyntäen muodostin kysymykset niin, että tuloksia voisi hyödyntää mahdollisimman paljon oppaaseen. Kysymystyyppinä oli monivalintakysymys, avoin kysymys, arviointiasteikko ja oletko samaa vai eri mieltä -kysymys. Joissakin monivalintakysymyksissä oli myös vaihtoehtona ”muu”, siltä varalta, että

vaihtoehtoissa ei ollut vastaajalle sopivaa vaihtoehtoa. Kyselyn tärkeimmät kysymystyypit olivat avoimet kysymykset, sillä niiden avulla arvioin saavani parhaimmat tulokset opasta ajatellen. Pohdin, että jaksavatko vastaajat vastata viiteen avoimeen kysymykseen, mutta päädyin kuitenkin pitämään ne. Ajatuksena oli, että jos vastauksia tulisi hyvin avoimiin kysymyksiin, saisin parhaiten sisältöä oppaaseen.

Tiedonkeruun toteutin Webropolin raportoinnin avulla. Avoimia kysymyksiä käsittelin Text Mining -työkalulla. Ensimmäiseksi poimin sitä hyödyntäen yleisimmin esiintyvien sanojen joukosta kohteita, jotka toistuivat useaan kertaan. Seuraavaksi luin kaikki vastaukset läpi ja poimin sieltä tekemisiä ja kohteita, joita voisin hyödyntää oppaassa. Vastauksia monivalintakysymyksiin tuli paljon, joten tein itselleni selkeät muistiinpanot vastauksista. Tällä tavoin tiedonkeruu selkeytyi. Monivalintakysymyksien vastauksista sain yleisen käsityksen vastaajista ja en käsitellyt niitä sen syvemmin.

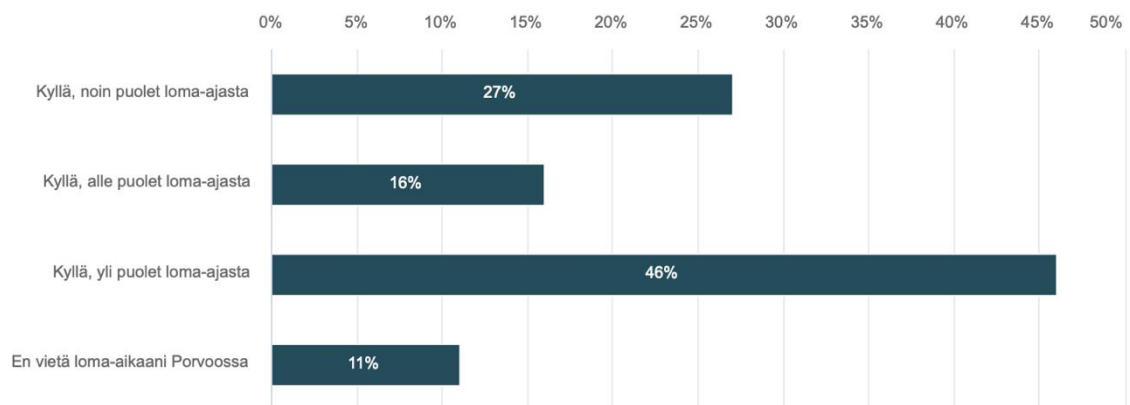
4.3.3 Tulokset

Samana iltana 27.9.2021, kun julkaisin kyselyn, oli siihen vastannut jo 130 vastaajaa. Vaikka pääsin tavoitteeseen jo sama iltana, päätin kuitenkin pitää kyselyn avoinna vielä viikon, poiketen siitä, että olisin pitänyt kyselyä avoinna 1,5 viikkoa. Suljin kyselyn 2.10.2021, koska tavoite oli jo saavutettu ja jotta pääsisin etenemään nopeammin opinäytetyössä. Vastaajia kyselyyn tuli yhteensä 223. Vastaajia eniten oli ikäryhmistä 41–50-vuotiaat (24 %) ja 18–25-vuotiaat (22 %). 85 % vastaajista oli naisia ja 61 % oli työelämässä. Vastaajista yli puolet on asunut Porvoossa yli 20 vuotta (kuva 8), joka oli positiivinen yllätys vastaajista.

Kuva 8. Kyselyyn vastanneiden asumisaika Porvoossa vuosissa (n=223)

Halusin tietää, kuinka paljon vastaajista eli paikallisista oikeasti viettää aikaansa omassa kotikaupungissaan. Sillä näin sain vastauksen siihen, että viettävätkö paikalliset aikaa Porvoossa arkensa ulkopuolella, vai matkustavatko he aina loma-aikoina ulkomaille tai muualle Suomeen. Siitä syystä yksi kysymyksistä liittyi loma-aikoihin (kuva 9). Porvoolaiset lomailevat myös kotipaikkakunnallaan, sillä 46 % vastaajista vietti yli puolet loma-ajastaan Porvoossa. Vain 11 % eivät viettäneet loma-aikojaan Porvoossa. Vastaajat siis lomailevat myös Porvoossa.

Kuva 9. Kyselyyn vastanneiden loma-aikojen vietto Porvoossa (n=212)

4.3.4 Porvoolaisten lempipaikat ja -tekemiset

Porvoo sopii erinomaisesti kaupunki- ja aktiivilomailijalle sekä matkailijoita vetää Porvooseen sen miljö, jota pidetään kauniina ja tunnelmallisena. Kotimaanmatkailijat ajattelevat lähes samoin kuin porvoolaiset. Porvoolaisten lempipaikat olivat kyselyn mukaan Varlaxudden -ulkoilualue, Telekallio, Vanhakaupunki, Maarin puisto, Kokonniemi ja Pellinki (kuva 10). Porvoolaisten lempipaikat sijoittuvat suurimmaksi osaksi luontoon. Nämä kohteet olivat porvoolaisten mieleen luonnon, tunnelmallisuuden, maisemien, historian ja kauneuden takia. Näiden paikkojen lisäksi lempipaikkoja ovat myös Sondby -uimaranta, Näsin kivi, Linnamäki, Bosgårdin tila ja Jokiranta (kuva 10).

Kuva 10. Porvoolaisten lempipaikkoja

Porvoolaisten mieluisat tekemiset tunnettujen kohteiden ulkopuolella liittyvät paljon luonnossa olemiseen. Tekemiset kohdistuivat edellä mainittuihin lempipaikkoihin. Suosituin kohde oli Varlaxudden -ulkoilualue. Varlaxudden on porvoolaisten keskuudessa tunnettu paremmin nimellä Emäsalon kärki. Emäsaloon paikalliset lähtisivät retkelle tai telттаilemaan, joka koostuisi mm. piknikistä, grillaamisesta, auringon otosta, Emäsalon kyläkaupassa vierailusta, merimaisemien ihastelusta ja ylipäättänsä luonnosta nauttimisesta. Moni mainitsi myös Kokonniemen. Kokonniemessä paikalliset kävisivät kuntoportilla (sis. maisemien ihasteleminen huipulla), maa-uimalassa ja uudessa seikkailupuistossa. Hamarissa porvoolaiset kävisivät Telekalliolla, Hamarin Seolla kahvilla tai syömässä, suppailemassa Hamarin rannalla ja pyöräilemässä. Moni paikallinen mainitsi myös uimisen yhtenä lempitekemisenä. Suosituimpia uimarantoja paikallisten keskuudessa oli Hasselholm, Tervajärvi, Sondby ja Venjärvi. Pellingissä taas paikalliset vierailisivat kesätorilla ja Benitas Caféssa. Vanhakaupunki on hyvin tunnettu kotimaanmatkailijoiden keskuudessa. Porvoolaiset kuitenkin itsekin pitävät Vanhaakaupunkia yhtenä lempipaikoista Porvoossa. Vanhassa kaupungissa porvoolaisten lempipaikkoja ovat pienet puistot, kahvilat, putiikit ja junaraiteet.

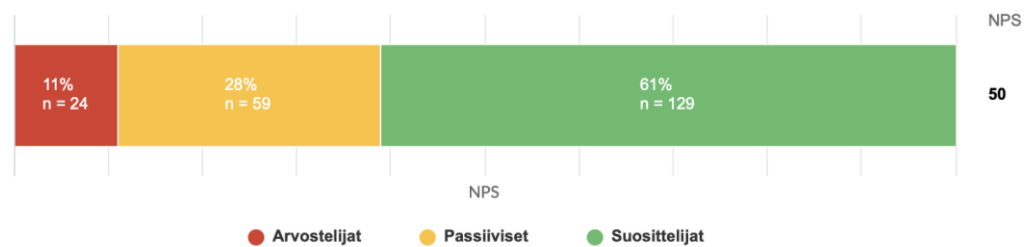
4.3.5 Porvoo paikallisten kuvailemana

Kotimaanmatkailijoille porvoolaiset kuvailivat Porvoota kauniina kaupunkina, jossa on paljon nähtävää. Porvoo on idyllinen ja aikansa arvoinen pikkukaupunki, joka kätkee sisäänsä jokaiselle jotakin. Porvoo on enemmän kuin vanhakaupunki, jossa on mahdollista viettää pieni ihana elämysreissu pois arjesta. Porvoo on erinomainen kohde ruokailuun ja

paikalliset saavat joka vuodenaika ihailua sen upeutta. Porvoo on rauhallinen, lapsiystävällinen ja luonnonläheinen kaupunki, jossa luonto löytyy läheltä ja kaukaa.

Ruokamatkailukohteena paikalliset kuvailivat Porvoota erinomaisena, laadukkaana ja monipuolisena, jossa on jokaiselle jotakin. Ravintolat panostavat paikallisuuteen ja paikalliset pientuottajat ovat arvostettu voimavara. Porvoo on lähiruokaa sekä laadukasta ruokaa ja juomaa arvostavan matkailijan unelmakohde. Porvoollaiset ruokamatkailukohteet ovat ta-sokkaita ja jokaiselle kukkarolle löytyy sopivaa syömistä ja juomista.

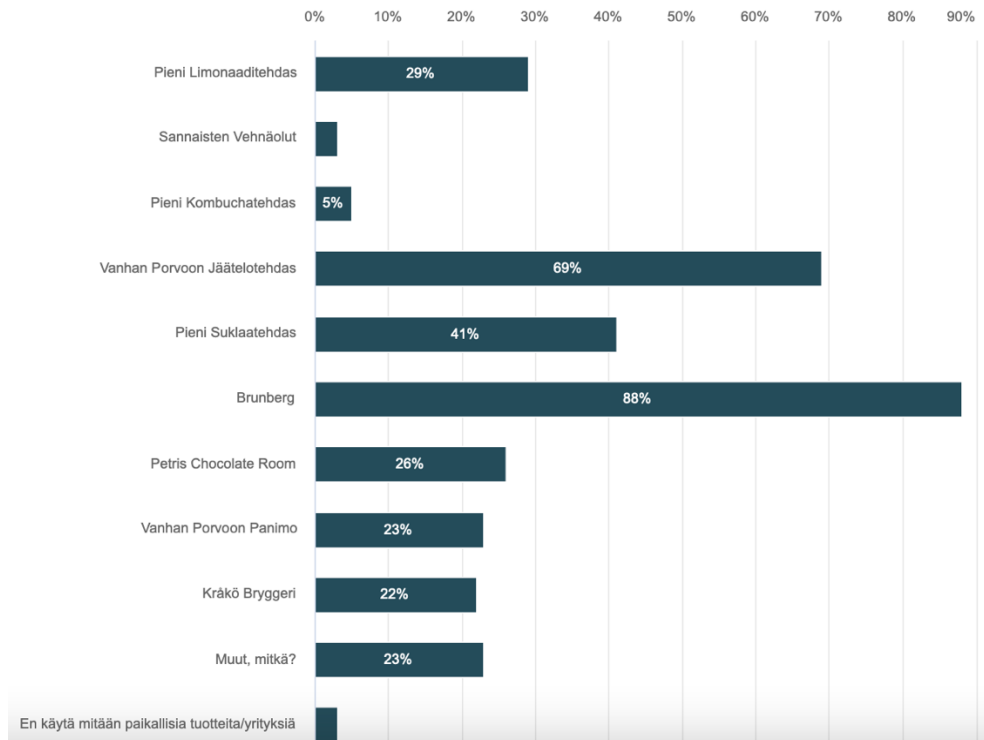
Kysyin kyselyssä asteikolla 0–10 kuinka todennäköisesti paikalliset suosittelisivat kotimaanmatkailijalle Porvoota ruoka- ja juomamatkailukohteena (kuva 11). Lähes 61 % ovat suosittelijoita ja vastasivat asteikon 9 tai 10. 28 % olivat passiivisia ja vastasivat asteikon 7 tai 8. Loput 11,3 % vastasivat asteikolla 0–6. Eli voidaan sanoa, että vain 11 % paikallisista eivät suosittelisi Porvoota ruoka- ja juomamatkailukohteena.

Kuva 11. Kyselyyn vastanneiden NPS Porvoosta ruoka- ja juomamatkailukohteena (n=212)

4.3.6 Paikalliset ruoka- ja juomatuotteet

Otin kyselyn avulla selvää, mitä paikallisia ruoka- ja juomatuotteita porvoollaiset käyttävät, tai käyttävätkö ollenkaan. Tämän avulla saan oppaaseen listauksen paikallisista tuotteista, joita itse paikalliset käyttävät. Vastaajista 55 % käytti paikallisia ruoka- ja juomatuotteita satunnaisesti ja 33 % säännöllisesti. vain 1 % ei käyttänyt tuotteita ollenkaan. Tuotteista ehdottomasti suosituimmat olivat Brunbergin tuotteet (88 %), Vanhan Porvoon Jäätelötehtaan tuotteet (69 %) ja Pienen Suklaatehtaan tuotteet (41 %). Näiden tuotteiden lisäksi (kuva 12) nostettiin esille myös Paahtimon kahvipaketit, Hömmanäsin hillot ja glögi, Bosgårdin tilan tuotteet, Tuorilanleipomo, Kalatalo, Malmgårdin tuotteet, Tarmolan leipä, Kerkkoo-olut ja Brabe Kombucha.

Kuva 12. Paikallisia ruoka- ja juomatuotteita (n= 222)

4.4 Oppaan suunnittelu ja tekeminen

Olen luonut oppaan graafiseen suunnitteluun tarkoitetulla työkalulla nimeltä ”Canva”. Valitsin työkaluksi Canvan, koska olen käyttänyt sitä ennenkin ja uskoin, että sen avulla saan luotua juuri sen näköisen oppaan kuin suunnittelin. Tein muistiinpanoja siitä, mitä opas tulisi sisältää. Suunnittelin että opas sisältäisi ainakin seuraavat asiat (taulukko 1).

Taulukko 1. Oppaan sisältösuunnitelma

Tietoa oppaasta
Sisällysluettelo
Infoa Porvoosta <ul style="list-style-type: none"> - Missä sijaitsee - Väkiluku - Miten matkustaa - Kenelle (pariskunnat ja perheet, kaupunki ja aktiivilomailijat) - Suosituin matkustusaika (kesäkuu)
Kohteet lueteltuna
Paikallisia tuotteita
Porvoo ruokamatkailukohteena
Mitä paikallinen tekee Porvoossa

Lähdin ensimmäiseksi miettimään oppaan väriteemaa. Halusin oppaasta oman näköisen, mutta samaan aikaan Porvoon näköisen. Löysin Porvoon omilta nettisivuilta kaupungin

graafiset materiaalit, joka sisälsi myös Porvoon värit ja niiden värimääriykset (kuva 11). Porvoon värit ovat saaneet inspiraation kaupungin tunnelmallisesta kaupunkimiljööstä. Käytin oppaassa värejä terva ja ruusu. Porvoon nettisivuilta löytyi myös kuvapankki, jonka kuvia käytin myös oppaassa.

PORVOON SININEN rgb 0 101 189 hex 0065bd cmyk 89 62 0 0	SYKE rgb 253 73 92 hex fd495c cmyk 0 86 55 0	KELTAMULTA rgb 255 217 83 hex ffd953 cmyk 0 13 79 0
TAIVAS rgb 138 191 219 hex 8abfdb cmyk 44 12 7 0	TERVA rgb 49 35 34 hex 312322 cmyk 61 69 66 70	PUNAMULTA rgb 200 68 54 hex c84436 cmyk 15 87 86 4
PUISTO rgb 100 210 167 hex 64d2a7 cmyk 56 0 47 0	RUUSU rgb 230 187 180 hex e6bbb4 cmyk 8 28 23 0	PORVOON HARMAA rgb 137 150 160 hex 8996a0 cmyk 50 35 31 1
LUMI rgb 255 255 255 hex ffffff cmyk 0 0 0 0		

Kuva 11. Porvoon värimääriykset

4.4.1 Oppaaseen valikoidut kohteet

Oppaaseen valitut kohteet valikoituivat seuraavien kriteerien perusteella (taulukko 2). Tärkein kriteeri oli, että kohde on mainittu porvoalaisille suunnatussa kyselyssä. Tavoitteena oli ottaa selvää, mitä porvoalaiset tekevät omalla kotipaikkakunnallaan ja siihen sain vastauksia nimenomaan kyselystä. Yksi valintakriteereistä oli, että kohde ei olisi yleisesti tunnettu kohde kotimaanmatkailijoiden keskuudessa. Vanha Porvoo ja Tuomiokirkko on tutkitusti hyvin suosittuja matkailukohteita. Vuonna 2016 yhdeksän kymmenestä Porvoon kesämatkailijasta vieraili Vanhassa Porvoossa matkansa aikana. Tuomiokirkkoa kävi katsomassa lähes kaksi viidestä matkailijasta. (Tutkimus- ja Analysointikeskus Oy 2016, 6.) Porvoon Vanha Kaupunki oli myös paikallisten yksi lempipaikoista, mutta se ei ainakaan sellaisenaan tule esille oppaassa. Opinnäytetyön yksi tavoitteesta on liittää oppaaseen myös ruokamatkailu. Siitä syystä yksi kriteereistä oli, että kohteeseen on liitettävissä ruokamatkailu. Liitän ruokamatkailu oppaaseen listaamalla paikallisia tuotteita ja luettelemalla vinkkejä mistä esimerkiksi evästä voi ostaa matkalla kohteeseen. Oppaassa olevien kohteiden tulee olla myös Porvoon näköisiä. Paikallisten lempipaikat ovat valikoituneet niiden tunnelmallisuuden, maisemien, historian ja kauneuden takia. Nämä kuvaavat hyvin, miltä Porvoo näyttää paikallisten mielestä.

Taulukko 2. Oppaan kohteiden valintakriteerit

Kohde on mainittu porvoalaisille suunnatussa kyselyssä
Ei yleisesti tunnettu kohde kotimaanmatkailijalle
Paikallisten suosiossa
Kohteeseen on liitettävissä ruokamatkailu
Porvoon näköinen

Oppaaseen valikoidut kohteiden teema oli selkeästi luonto, joka korostuu myös oppaassa. Vaikka olen itse Porvoosta kotoisin ja oppaaseen päätyneet kohteet olivat minulle entuudestaan tuttuja, päätin vieraillla itse kohteissa. Näin sain mahdollisimman selkeän kuvauksen kohteesta ja samalla otettua valokuvia oppaan visuaalisen ilmeen rakentamiseksi. Aikataulullisista syistä en itse kerennyt vierailemaan jokaisessa kohteesta. Tästä syystä kysyin valokuvia kohteista myös paikallisilta, joita hyödynsin oppaaseen. Tiukan aikataulun takia se helpotti suuresti. Loppuen lopuksi en itse kerennyt kohteita kuvaamaan, mutta sain hyödynnettyä todella hyvin paikallisten ottamia kuvia sekä Visit Porvoon kuvapankkia.

4.4.2 Kommentit ja viimeistely

Oppaan valmistuttua päätin kysyä kommentteja muutamalta porvoalaiselta. Halusin kuulla kommentteja ulkopuolisilta lukijoilta, jotta voisin korjata mahdollisia virheitä, ja tehdä parannuksia ja muutoksia sisältöön sekä visuaalisuuteen. Tavoitteena oli, että opas olisi mahdollisimman selkeä ja visuaalisesti silmää miellyttävä. Halusin myös, että opas saavuttaisi alkuperäisen tavoitteen, eli tarjota kotimaanmatkailijalle vinkkejä, miten kokea Porvoo paikallisten silmin. Oppaaseen ei tullut mitään lisättävää kommenttien jälkeen. Opasta pidettiin visuaalisesti hienona ja sisällöltään kattavana. Oppaasta korjattiin kirjoitusvirheet ja muutamia lauseenrakenteita muutettiin. Yksi paikallisista huomautti myös yhdestä virheestä koskien Porvoo pähkinänkuoressa -sivua. Yksi fakta ei pitänyt täysin paikkaansa, mutta se korjattiin oikeaksi. Valmis opas kannattaa ehdottomasti tarkistuttaa jonkun toisen lukemana. Tarkistuksen avulla voidaan korjata virheet, jotka voivat itseltä jäädä huomaamatta. Opas lähetettiin myös muutamalle ulkopaikkakuntalaiselle luettavaksi. Heiltä kysyin kommentteja oppaan hyödyllisyydestä. Halusin selvittää myös, että olivatko oppaassa esitellyt kohteet tunnettuja, vai jo entuudestaan tuttuja. Halusin myös tietää, koettiinkö vinkit hyödyllisiksi. Kohteet eivät olleet tuttuja ja opasta pidettiin hyödyllisenä ja mielenkiintoisena.

5 Lopputulos: Porvoo paikallisten silmin -opas

Porvoo paikallisten silmin -opas on lähteineen 15 sivuinen pdf -tiedosto, josta on luotu julkinen linkki Google Driven avulla (liite 2). Opasta voi tarkastella niin tietokoneella kuin puhelimellakin. Opas sisältää kannen ja saatetekstin lisäksi seuraavat asiat (taulukko 3). Porvoo pähkinänkuoressa sisältää lyhyesti tietoa Porvoosta. Paikallisten kuvailema Porvoo sisältää lainauksia paikallisille suunnatusta kyselystä, jossa paikallisia pyydettiin kuvailemaan Porvoota kotimaanmatkailijoille. Kohteita olen esitellyt kahdella eri tavalla. Varlaxudden, Pellinki, Kannonnokka ja Bosgård saivat oman sivun. Sivulla esittelen jokaisen kohteen, mitä siellä voi tehdä ja erilaisia vinkkejä. Jaoin parhaimmat näköalat, uima- ja luontopolut ja -alueet omiin kategorioihin. Kategorioihin on poimittu muutamia kohteita, jotka tulivat esille kyselyssä. Jokaisesta kohteesta myös etsittiin lisätietoa mm. Visit Porvoon nettisivuilta oman tietämyksen lisäksi.

Taulukko 3. Oppaan sisällysluettelo

Porvoo pähkinänkuoressa
Paikallisten kuvailema Porvoo
Merimaisemien ääreen Varlaxuddeniin
Parhaimmat näköalat
Saaristo täynnä palveluita & tapahtumia
Uimaan tai muuten vaan rentoutumaan
Elämyksellinen saunakokemus
Kävele, rentoudu ja nauti
Luomutila ja ruokaelämyksiä lähellä Porvoota
Ruokamuistot & -tuliaisat
Eikä tässä vielä kaikki...

Oppaan ulkonäkö perustuu omaan kokemukseen siitä, miltä matkaoppaat yleensä näyttävät ja omaan visuaaliseen tyyliin. Opas sisältää kuvia ja graafisia elementtejä säilyttämään oppaan visuaalisuuden. Graafisia elementtejä lisäsin lukijan kiinnostuksen ylläpitämiseksi. Käytin paikallisten itse ottamien kuvien lisäksi Visit Porvoon mediapankista otettuja kuvia. Kuvat toivat oppaaseen kontrastia, mutta samalla se auttaa lukijaa havainnoimaan minkälaisista kohteista on kyse. Mediapankista otettuihin kuviin olen aina merkanut valokuvaajan. Lisäsin myös linkkejä, jotka ohjaavat lukijan kattavampiin lähteisiin. Linkit voi tunnistaa alleviivauksesta. Käytin oppaassa kolmea erilaista fonttia: Playfair Display (otsikot), Cardo (leipäteksti) ja Gistlesy. Gistlesy -fontti oli näistä fonteista erilaisin ja halusin sillä luoda kontrastia. Opas on ulkonäöllisesti siisti ja raikas. Jokaisella sivulla on sama tyyli, mutta ne ovat erilaisia vaihtelevan asettelun, graafisten elementtien ja kuvien ansiosta.

6 Pohdinta

Toiminnallisen opinnäytetyöhön kuuluu oma arviointi työn lopputuloksesta ja koko työn etenemisestä. Tässä luvussa pohdin omaa arviointia sekä oppaasta että opinnäytetyöprosessista. Arvioin miten projekti onnistui ja miten hyvin saavutin prosessin alussa asetetut tavoitteet. Käyn läpi kehitysideoita, joita syntyi prosessin edetessä ja sen jälkeen.

6.1 Opinnäytetyöprosessin arviointi

Opinnäytetyöprosessi alkoi aiheen valitsemisesta. Olen tyytyväinen aiheen valintaan ja se on myös ajankohtainen. Paikallisuus on yksi ruokamatkailun trendeistä ja ruokamatkailussa kauan hyväksi todettu tapa on ottaa paikalliset asukkaat mukaan markkinointiin ja suosittelijoiksi. Asetin työlle myös prosessin alkuvaiheessa selkeästi päätavoitteen ja alavoitteet.

Tietoperustan hahmottaminen oli minulle yksi työn vaikeimmista vaiheista. Siitä huolimatta sain määriteltyä aiheen keskeisimmät käsitteet. Lähteiden etsiminen oli vaikeaa, mutta loppuen lopuksi lähteitä on riittävästi, ne ovat luotettavia, suurimmaksi osaksi tuoreita ja onnistuin hyödyntämään myös kansainvälisiä lähteitä. Kuten aikaisemmin sanoin, lähteiden etsiminen oli välillä vaikeaa, jonka seurauksena en aikataulullisista syistä kerennyt etsimään tarpeeksi tieteellistä tutkimusta opinnäytetyöni aiheesta.

Projektin toteutusmenetelmän valinta oli alkuun epäselvää. En täysin ymmärtänyt, että toiminnallisen opinnäytetyön toteutusmenetelmä on itse oppaan tekeminen. Loppuen lopuksi tukevin toteutusmenetelminä oli kvantitatiivinen määrällinen tutkimusmenetelmä kyselyn muodossa ja ei-osallistuva havainnointi. Yhdelle tekijälle menetelmiä oli ehkä hieman liikaa ja tekemistä oli paljon. Olen kuitenkin tyytyväinen, että käytin näitä menetelmiä, koska ilman niitä en olisi saanut aikaiseksi sellaista opasta kuin halusin. Osasin käyttää menetelmiä oikein ja onnistuin myös soveltamaan niitä.

Aloitin opinnäytetyöprosessin huhtikuussa ja arvioin opinnäytetyön valmistuvan marraskuussa. Alkuperäisen aikataulun mukaan tietoperustan piti valmistua elokuun puolessa välissä, oppaan kohteiden kuvaaminen tuli aloittaa kesäkuussa ja kysely piti lähettää elokuussa, jonka jälkeen oli tarkoitus aloittaa oppaan tekeminen. Halusin aloittaa kohteiden kuvaamisen kesäkuussa, jotta saisin kuvattua kohteita kesäisissä maisemissa. Loppuen lopuksi en kerennyt kuvaamaan kohteita kesällä. Ymmärsin, että saan tietää vasta kyselyn jälkeen, mitä kohteita tulen oppaassa esittämään. Sain tietoperustan valmiiksi ajallaan, mutta kyselyn julkaiseminen venyi syyskuulle. Heti kyselyn julkaisemisen jälkeen käsittelin

tulokset ja aloin tekemään opasta. Aloitin myös kokoaikatyöt syyskuussa, mikä johti siihen, että aikaa opinnäytetyön tekemiseen oli vain viikonloppuisin ja aikataulussa tuli kiire. Kaikesta huolimatta sain opinnäytetyön valmiiksi ajallaan.

6.2 Oppaan arviointi

Huomioiden lyhyen aikataulun ja puutteelliset resurssit, olen todella tyytyväinen oppaan sisältöön ja visuaalisuuteen. Opinnäytetyön päätavoitteena oli selvittää, mitä porvoolaiset tekevät omalla kotipaikkakunnallaan vapaa-ajallaan ja luoda tarjonnasta sopiva opas kotimaanmatkailijoille. Olen saavuttanut tavoitteen, sillä kyselyn avulla sain selville mitä porvoolaiset tekevät kotipaikkakunnallaan ja loin niistä oppaan kotimaanmatkailijoille. Opasta oli mielekästä tehdä, koska se oli aiheena kiinnostava ja pidin siitä, että pääsin hyödyntämään luovuuttani ja visuaalisuuttani.

Oppaan hyödyllisyyttä on vaikea arvioida, sillä aikataulu ei riittänyt testaamaan sitä kotimaanmatkailijoilla niin, että he vierailisivat Porvoossa oppaan avulla. Kysyin kuitenkin ulkopaikkakuntalaisilta oppaan hyödyllisyydestä ja he kokivat oppaan mielenkiintoiseksi ja hyödylliseksi. Se ei kuitenkaan riitä kertomaan sitä, onko opas kuinka hyödyllinen kotimaanmatkailijoille ja ovatko he edes kiinnostuneita tutustumaan paikallisten suosimiin paikkoihin. Opas on kuitenkin innovatiivinen eikä vastaavanlaista ole tullut vastaan.

Tietoperustan hyödyllisyys opasta tehdessä oli vähäinen. En sanoisi, että olisin voinut tehdä oppaan ilman tietoperustaa, mutta olisin voinut hyödyntää sitä paljon enemmän. Opasta tehdessä olisin voinut keskittyä vielä enemmän ruokamatkailuun ja hyödyntää ruokamatkailun trendejä oppaaseen. Toki otin opasta tehdessä huomioon myös tietoperustan. Tietoperustassa muun muassa mainittiin, että autenttisten paikalliskokemuksien ja pienyrityksien ylläpito on yksi vaikeuksista ruokamatkailussa. Oppaassa toin juuri esille pienyrityksiä ja esittelin autenttisia paikallisia kohteita.

6.3 Kehitysideat

Opinnäytetyötä tehdessä syntyi myös muutamia kehitysideoita niin oppaaseen kuin Porvooseen matkailukohteenakin. Olin oppaaseen tyytyväinen, mutta siinä on vielä kehitettävää. Opasta voisi vielä jatkokehittää ja listata muun muassa enemmän paikallisten lempikohteita ja -tekemistä. Opasta voisi myös täydentää lisäämällä siihen Vanhan Porvoon ja Jokirannan. Ne ovat paikallisten lempipaikkoja, mutta niistä pitäisi saada tuotua esille jotain uutta ja mielenkiintoista. Yksi sivu voisi kertoa esimerkiksi mitä paikalliset tekevät vanhassa kaupungissa ja miksi, tai mistä heidän päiväretkensä vanhassa kaupungissa koostuu. Oppaassa voitaisiin esimerkiksi esitellä päiväretki Vanhaan Porvooseen paikallisittain.

Minulla olisi ollut paljon intoa jatkaa oppaan tekemistä, mutta valitettavasti aika loppui kesken. Olisi ollut mielenkiintoista syventyä lisää ja jatkaa oppaan kehittämistä. Opas on myös helposti käännettävissä ulkomaanmatkailijoille. Ulkomaanmatkailijat voisivat myös kiinnostua kokemaan Porvoota paikallisittain, jos esimerkiksi yöpyy Porvoossa pidempään ja haluaa tutustua kaupunkiin vielä syvemmin. Opasta voisi myös hyödyntää toisissa kaupungeissa, sillä koen ainakin itse mielenkiintoiseksi tutustua kaupunkeihin paikallisten silmin.

Porvoon paikallisille suunnattuun kyselyyn vastasi yhteensä 223 paikallista. Kyselyn tulokset voisi lähettää Visit Porvoolle, joita he voisivat hyödyntää tarvitsemallaan tavalla. Lisäksi heille voisi myös lähettää valmiin oppaan, jota he voisivat mahdollisesti jatkokehittää tai käyttää sellaisenaan. Opasta voisi myös hyödyntää kaupungin markkinoinnissa ja matkailun kehittämisessä.

Opasta tehdessä huomasin, että Porvoosta puuttuu uniikki saunakonsepti. Helsingissä sijaitseva Löyly on hyvin suosittu kohde, niin kotimaanmatkailijoiden kuin ulkomaanmatkailijoidenkin keskuudessa. Kuopiossa sijaitsee myös saman tyyppinen saunakonsepti nimeltä Saana. Porvoo on Etelä-Suomessa sijaitseva kaupunki, jonka lähistöltä löytyy upeita saaristoja, joita voisi hyödyntää uniikin saunakonseptin perustamiseen.

6.4 Oman oppimisen arviointi

Opinnäytetyötä tehdessä olen muun muassa kehittänyt kirjoittamistaitojani. En ole ikinä ollut hyvä kirjoittamaan, sillä ajatusten kirjoittaminen selkeästi paperille on tuottanut minulle usein vaikeuksia. Olen oppinut paljon uutta sanastoa liittyen matkailuun, joka varmasti auttaa minua tulevaisuudessa. Opin myös tarkastelemaan lähteitä kriittisemmin ja löytämään luotettavia lähteitä eri kanavista.

Olen aina pitänyt projekteista, joissa olen päässyt käyttämään omaa luovuuttani ja visuaalisuuttani. Kehitin tässä projektissa visuaalisuuttani, luovuuttani ja suunnittelutaitojani. Tiedän mitä eri vaiheita tällaisten kokonaisuuksien tekeminen vaatii ja osaan käyttää omaa visuaalista silmää. Oppaan tekemiseen pitää olla selkeä suunnitelma. Alussa pitää asettaa tarkka tavoite ja kohderyhmä kenelle opas tehdään. Näiden lisäksi on tärkeä tehdä alustava sisällysluettelo, mitä opas tulisi sisältää.

Kun kokoaikatyöt alkoivat, opin sitä kautta priorisoimaan ja aikatauluttamaan paremmin niin työskentelyä kuin arkeakin. Tiukka aikataulu pakotti kirjoittamaan tarkasti, mitä tehdä, milloin ja mihin mennessä. Aikatauluttamiseen liittyi myös to do -listojen tärkeys. Niiden avulla näki selkeästi, mitä on tehty ja mitä on vielä jäljellä.

Opin myös sen, että kova työ palkitaan. Minulla oli mahdollisuus keventää työmäärää, muuttamalla opinnäytetyö tutkimustyyppiseksi, sillä olin saanut todella paljon vastauksia kyselyyn. Opas oli kuitenkin se, joka motivoi minua etenemään opinnäytetyössäni ja olen äärimmäisen ylpeä siitä mitä sain aikaiseksi. Välillä olisi ehkä hyvä hyväksyä se, että en pysty kaikkeen. Olen kuitenkin sellainen ihminen, kun päätän tehdä jotain, vien sen myös kunnialla loppuun asti.

Lähteet

Airbnb 2021. Majoittumiset alueella Porvoo. Luettavissa: https://www.airbnb.fi/s/Porvoo/homes?tab_id=home_tab&refinement_paths%5B%5D=%2Fhomes&flexible_trip_dates%5B%5D=august&flexible_trip_dates%5B%5D=july&flexible_trip_lengths%5B%5D=weekend_trip&date_picker_type=calendar&source=structured_search_input_header&search_type=autocomplete_click&query=Porvoo. Luettu: 1.7.2021.

Doerz 2021. Visit Porvoo.fi. Luettavissa: <https://fi.doerz.com/visitporvoo?from=header-search>. Luettu: 1.7.2021.

Ellis, A., Park, E., Kim, S. & Yeoman, I. 2018. What in food tourism? *Tourism Management*. Elsevier. Luettavissa: <https://www-sciencedirect-com.ezproxy.haaga-helia.fi/science/article/pii/S026151771830075X?via%3Dihub#bib61>. Luettu: 29.7.2021.

EY 2015. Nordic food survey 2015: Consumer trends Luettavissa: <https://images.template.net/wp-content/uploads/2016/08/01062905/Nordic-Food-Survey-Template.pdf>. Luettu: 12.8.2021.

Google Maps 2021. Porvoo. Luettavissa: <https://www.google.com/maps/place/Porvoo/@62.9908815,22.9425471,6.03z/data=!4m5!3m4!1s0x4691f42e9464915d:0xed1286af9480b7e7!8m2!3d60.3931919!4d25.6652739>. Luettu: 29.7.2021.

Halme, J. 2020. Paikallisuuden trendi on vallannut toimialoja juomateollisuudesta sanomalehtiin. *Suomen lehdistö*. Luettavissa: <https://suomenlehdisto.fi/paikallisuuden-trendi-on-vallannut-toimialoja-juomateollisuudesta-sanomalehtiin/>. Luettu: 27.5.2021.

Havas, K. & Adamsson, K. 2020. Hungry for Finland - Suomen ruokamatkailustrategia 2020-2028. Luettavissa: <http://www.hungryforfinland.fi/sites/hungryforfinland.fi/files/Ruokamatkailustrategia-2020-2028.pdf>. Luettu: 27.5.2021.

Havas, K. Adamsson, K. & Hook, T. 2020. Ruokamatkailun tuotesuosituksset 2020. Visit Finland. Luettavissa: https://www.businessfinland.fi/4998b7/globalassets/julkaisut/visit-finland/tutkimukset/2020/visit_finland_ruokamatkailun_tuotesuosituksset_2020.pdf. Luettu: 13.8.2021.

Kahnji, K. 2020. Porvoo tarjoaa saaristotunnelmaa ja menneen ajan henkeä. Luettavissa: <https://www.rantapallo.fi/suomi/porvoo/>. Luettu: 26.5.2021.

LAB8 2019. 8 Food travel trends to do something about. Luettavissa: https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/file/2020-11/lab8_foodtraveltrends_2019.pdf. Luettu: 10.8.2021.

Orpana, M. Mikä on yrityksesi kohderyhmä? Kupli. Luettavissa: <https://www.kupli.fi/mika-on-yrityksesi-kohderyhma/>. Luettu: 28.5.2021.

Porvoo 2018. Unelmien Porvoo 2030. Kaupunki Strategia. Luettavissa: https://www.porvoo.fi/library/files/5bacc528ed6b97b70400080f/kaupunkistrategia_suomi.pdf. Luettu: 17.6.2021.

Porvoo 2020. Strategian mittarit 2020. Mielikuva kaupungista asuinpaikkana. Luettavissa: <https://app.powerbi.com/view?r=eyJrIjoiNTMwOGVjM2EtNTdjMC00ZDBmLTgyOTItOTFiYjc2ZmUyOWZkIiwidCI6ImNhOGRkMzRjLWVkbGItNDIzNi05MmNiLTU2NDRIZmNmYWVkbNilsImMiOjh9>. Luettu: 17.6.2021.

Smaku 2020. Smaku Porvoo 2021. Luettavissa: <https://smakufestivals.com/smaku-porvoo-2021/>. Luettu: 1.7.2021.

Smith, S. & Xiao, H. 2008. Culinary Tourism Supply Chains: A Preliminary Examination. Luettavissa: <https://journals-sagepub-com.ezproxy.haaga-helia.fi/doi/pdf/10.1177/0047287506303981>. Luettu: 12.8.2021.

Stanley, J. & Stanley, L. 2015. Food Tourism: A practical Marketing Guide. CABI. Wallingford. Luettavissa: <https://www-cabi-org.ezproxy.haaga-helia.fi/leisure-tourism/FullTextPDF/2014/20143413788.pdf>. Luettu: 27.7.2021.

Suit Travel s.a. Hidden Gems Defined. Luettavissa: <https://www.sulittravel.com/hidden-gems-defined>. Luettu: 24.5.2021.

Taatala, V. Siltala, R. Suomala, J. Keskinen, S. Hakala J. & Luoto, A. 2021. Innovaatioiden lähteillä. Laurea Ammattikorkeakoulu. Vantaa. Luettavissa: <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/114716/Laurea%20julkaisut%20A68.pdf?sequence=1&isAllowed=y>. Luettu: 27.5.2021

Tilastokeskus s.a. Käsitteet ja määritelmät. Luettavissa: <https://www.stat.fi/til/smat/kas.html>. Luettu: 1.7.2021.

Tutkimus- ja Analysointikeskus Oy 2016. Porvoon matkailijakysely kesällä 2016. Porvoon kaupungin matkailu- ja markkinointiyksikkö. Helsinki. Luettavissa: https://www.porvoo.fi/library/files/58242baaed6b9732ac001155/Kesa_matkailijat_Porvoossa_2016.pdf. Luettu: 30.6.2021.

Tutkimus- ja Analysointikeskus Oy 2018. Suomalaisten kotimaanmatkat kesällä 2017, niiden syyt ja alueen suosittelu. Lappeenranta. Luettavissa: https://www.porvoo.fi/library/files/5bf3bb7bed6b9772f1000414/Kotimaan_matkailu_Porvoon_seutu.pdf. Luettu: 30.6.2021.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2019. Selvitys kotimaanmatkailun kehittämistarpeista. Helsinki. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161636/34_19_Selvitys_kotimaanmatkailu.pdf?sequence=4&isAllowed=y. Luettu: 26.7.2021.

Työ- ja elinkeinoministeriö 2021. Kotimaanmatkailun nykytila ja potentiaali – selvitys kohderyhmistä ja kehittämistoimista. Helsinki. Luettavissa: https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/162882/TEM_2021_14.pdf?sequence=1&isAllowed=y. Luettu: 8.7.2021.

Visit Finland 2019a. Tilastotietokanta Rudolf. Vuosittaiset yöpymiset ja saapuneet asuinmaittain muuttujina Alue, Maa, Tiedot ja Vuosi. Luettavissa: http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland__Majoitustilastot/visitfinland_matk_pxt_116t.px/table/tableViewLayout1/. Luettu: 14.6.2021.

Visit Finland 2019b. Tilastotietokanta Rudolf. Matkailusezonkien yöpymiset ja saapuneet asuinmaittain muuttujina Maa, Matkailusezonki, Alue, Vuosi ja Tiedot. Luettavissa: http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland__Majoitustilastot/visitfinland_matk_pxt_116u.px/table/tableViewLayout1/. Luettu: 28.6.2021.

Visit Finland 2020. Tilastotietokanta Rudolf. Majoitusliikkeiden keskimääräinen vuosikapasiteetti ja sen käyttö muuttujina Alue, Vuosi ja Tiedot. Luettavissa: http://visitfinland.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/VisitFinland/VisitFinland__Majoitustilastot/visitfinland_matk_pxt_116y.px/table/tableViewLayout1/. Luettu: 14.6.2021.

Visit Finland s.a. Summertown Porvoo. Luettavissa: <https://www.visitfinland.com/article/summertown-porvoo/#25d4561c>. Luettu: 26.5.2021.

Visit Porvoo a. Old Porvoo. Luettavissa: <https://www.visitporvoo.fi/old-porvoo>. Luettu: 26.5.2021.

Visit Porvoo b. Sights in Porvoo. Luettavissa: <https://www.visitporvoo.fi/sights>. Luettu: 30.6.2021.

Visit Porvoo c. Nature. Luettavissa: <https://www.visitporvoo.fi/nature>. Luettu: 30.6.2021.

Visit Porvoo d. Sweet Dreams. Luettavissa: <https://www.visitporvoo.fi/accommodation>. Luettu: 1.7.2021.

Visit Porvoo e. For all of those with a sweet tooth. Luettavissa: <https://www.visitporvoo.fi/restaurants-and-cafes->. Luettu: 1.7.2021.

Visit Sweden 2020. Trendrapport 2020 Måltidstrender. Luettavissa: https://s3-eu-west-1.amazonaws.com/images.corporate.visitsweden.com/documents/Trendrapport_2020_Måltidstrender_pVuxxuT.pdf. Luettu: 9.8.2021.

World Food Travel Association 2020. State of the Food Travel Industry Report. Portland, OR.

World Food Travel Association s.a. What is food tourism. Luettavissa: <https://worldfoodtravel.org/what-is-food-tourism/>. Luettu: 26.5.2021.

Liitteet

Liite 1. Porvoolaisille suunnatun kyselyn kysymykset

PORVOO PAIKALLISTEN SILMIN

Hei!

Tämän porvoolaisille suunnatun kyselyn avulla kartoitetaan, miltä Porvoo näyttää paikallisten silmin. Kyselyn on luonut 3. vuoden matkailun liikkeenjohdon opiskelija Haaga-Helia ammattikorkeakoulusta. Kysely tehdään osana opinnäytetyötä.

Opinnäytetyön aiheena on tutkia Porvoota pintaa syvemältä ja etsiä paikallisten lempipaikkoja ja -tekemistä. Työn lopputuloksena syntyy matkailuopas Porvoon parhaista paloista paikallisten näkökulmasta.

Kyselyn tuloksia hyödynnetään opinnäytetyössä luomalla tuloksien avulla matkailuopas kotimaanmatkailijoille. Kyselyn täyttäminen kestää noin 10 minuuttia. Tuloksia käsitellään anonyymina.

Lisätietoja tarvittaessa antaa Patricia Ruiz osoitteesta bgf503@myy.haaga-helia.fi

Kiitos paljon vastauksistasi!

1. Ikä

- 18-25 v.
- 26-30 v.
- 31-40 v.
- 41-50 v.
- 51-60 v.
- 61-70 v.
- 71-80 v.
- Yli 80 v.

2. Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muu

3. Oletteko

- Työelämässä
- Opiskelija
- Yrittäjä
- Työtön
- Eläkkeellä
- Muu, mikä?

4. Olen asunut Porvoossa

- 1-5 vuotta
- 6-10 vuotta
- 11-15 vuotta
- 16-20 vuotta
- Yli 20 vuotta
- En asu enään, kuinka kauan asuit?

5. Mitkä ovat lempipaikkasi Porvoossa, joista kertoisit kotimaanmatkailijoille?

6. Mikä/mitkä asiat tekevät kysymyksessä 5 mainitsemistasi kohteista mieluisia sinulle?

7. Vietätkö yleensä loma-aikojasi Porvoossa?

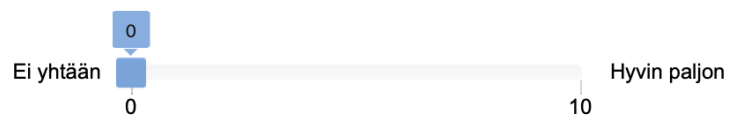
- Kyllä, noin puolet loma-ajasta
- Kyllä, alle puolet loma-ajasta
- Kyllä, yli puolet loma-ajasta
- En vietä loma-aikaani Porvoossa

8. Jos olisit lomalla Porvoossa, mitä tekisit itse Vanhan kaupungin ja muiden tunnettujen kohteiden ulkopuolella? Mainitse 3 houkuttelevinta tekemistä/kohdetta omasta näkökulmastasi.

8. Jos olisit lomalla Porvoossa, mitä tekisit itse Vanhan kaupungin ja muiden tunnettujen kohteiden ulkopuolella? Mainitse 3 houkuttelevinta tekemistä/kohdetta omasta näkökulmastasi.

9. Miten kuvailisit Porvoota paikallisen näkökulmasta sellaiselle kotimaanmatkailijalle, joka on käynyt Porvoossa jo useamman kerran?

10. Porvoon vanhakaupunki ruuhkautuu usein matkailijoista kesäaikana, onko sinua häirinnyt suuri matkailijämäärä Porvoon vanhassa kaupungissa?

Seuraava

PORVOO PAIKALLISTEN SILMIN

11. Kuinka usein käytät paikallisia ruoka- ja juomatuotteita?

- Säännöllisesti
 Satunnaisesti
 Harvoin
 En käytä
 Olen harkinnut käyttäjä

12. Mitä paikallisia ruoka- ja juomatuotteita/yrityksiä käytät?

- Pieni Limonaaditehdas
 Sannaisten Vehnäolut
 Pieni Kombuchatehdas
 Vanhan Porvoon Jäätelotehdas
 Pieni Suklaatehdas
 Brunberg
 Petris Chocolate Room
 Vanhan Porvoon Panimo
 Kräkö Bryggeri
 Muut, mitkä?
 En käytä mitään paikallisia tuotteita/yrityksiä

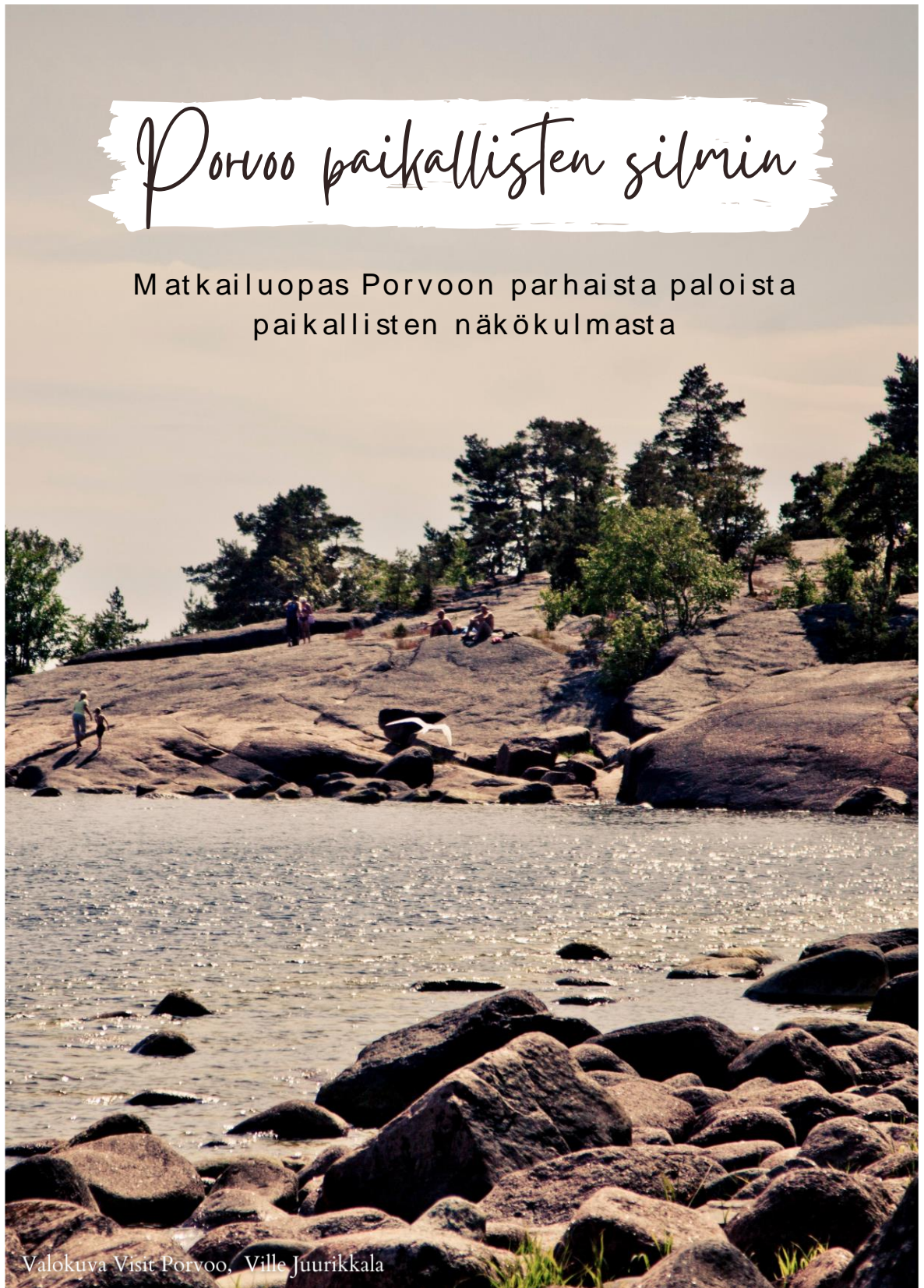
13. Miten kuvailisit kotimaanmatkailijalle Porvoota ruoka- ja juomamatkailukohteena?

14. Kuinka todennäköisesti suosittelisit kotimaanmatkailijalle Porvoota ruoka- ja juomamatkailukohteena?

- 0 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10
- En lainkaan todennäköisesti Erittäin todennäköisesti

Liite 2. Porvoo paikallisten silmin -matkailuopas

<https://drive.google.com/file/d/1csgtx9VWZomaJRnxDReeBfzwooB54lGe/view?usp=sharing>

Mikä matkailuopas?

Hei kotimaanmatkailija!

Porvoo on suosittu matkailukohde ja tunnettu muun muassa vanhasta kaupungistaan ja siellä sijaitsevasta Tuomiokirkosta, mutta kaupunki pitää sisällään paljon muutakin.

Opas on suunnattu Suomessa matkaaville kotimaanmatkailijoille. Tämä matkailuopas tutustuttaa sinut Porvooseen paikallisten silmin. Oppaan avulla sinulla on mahdollisuus tutustua kaupunkiin hieman syvemmin sekä löytää mahdollisia paikallisten "salaisuuksia". Ota talteen parhaat vinkit ja lähde päiväretkelle tai pidemmälle matkalle Porvooseen. Ketkä olisivatkaan parhaimpia matkaoppaita kuin itse paikalliset?

Opas on luotu osana Haaga-Helia ammattikorkeakoulun opinnäytetyötä. Oppaan tekoon hyödynnettiin kyselyä, joka oli suunnattu nykyisille ja entisille porvoolaisille. Kyselyn tuloksista on poimittu paikallisten lempipaikkoja, -tekemistä ja heidän suosimiaan paikallisia ruoka- ja juomatuotteita. Toivottavasti löydät oppaan avulla jotain uutta Porvoosta ja toivon, että se houkuttelisi sinut vierailemaan kaupungissa myös uudestaan.

Mitä parhain terveisin,

Patricia Ruiz

Sisällys

Porvoo pähkinänkuoressa	1
Paikallisten kuvailema Porvoo	2
Merimaisemien ääreen Varlaxuddeniin	3
Parhaimmat näköalat	4
Saaristo täynnä palveluita & tapahtumia	5
Uimaan tai muuten vaan rentoutumaan	6
Elämyksellinen saunakokemus	7
Kävele, rentoudu ja nauti	8
Luomutila ja ruokaelämyksiä lähellä Porvoota	9
Ruokamuistot & -tuliaisat	10
Eikä tässä vielä kaikki...	11

Valokuva: Visit Porvoo, Emilia Hoisko

Porvoo pähkinäkuoressa

Missä ja mitä?

Porvoo on Etelä-Suomessa sijaitseva noin 50 000 asukkaan kaupunki. Porvoo on jo 675 vuotta vanha ja Suomen toiseksi vanhin kaupunki.

Millä?

Porvooseen on helppo matkustaa autolla, bussilla tai m/s J.L. Runeberg – höyrylaivalla tai miksei jopa pyörällä.

Matkustusaika?

Porvooseen voi matkustaa mihin vuoden aikaan vaan! Suosituin matkustusaika on kesä, mutta Porvooseen kannattaa ehdottomasti matkustaa myös syksyllä, talvella ja keväällä.

Kenelle?

Mainio kohde kaupunki- ja aktiivilomailijalle, pariskunnille ja perheille.

Tiesithkö tätä?

Kesällä 2021 Porvoossa sijaitsi Suomen paksuin lipputanko! Halkaisijaltaan lipputanko oli 2,5 metriä ja korkeudeltaan 4 metriä.

Paikallisten kuvailema Porvoo

"Kaunis kaupunki, pieni mutta paljon nähtävää. Paikallisena saa joka vuoden aika ihailla sen upeutta."

"Idyllinen ihana pikkukaupunki, joka kätkee sisäänsä jokaiselle jotakin."

"Aikansa arvoinen. Enemmän kuin Vanha Porvoo. Pieni ihana elämysreissu pois arjesta."

"Rauhallinen, lapsiystävällinen ja luonnonläheinen kaupunki."

"Porvoo ei petä, aina löytyy jotakin tekemistä. Jos ei muuta, niin mahtavat ulkoilumaastot."

"Porvoo on luontokohde. Luontoa löytyy läheltä ja kauempaa. Suunta voi olla metsä, joki, meri ja järviäkin löytyy. Veneellä, pyörällä tai kävellen löytää toisenlaista Porvoota."

Merimaisemien ääreen nauttimaan

Valokuva: Lila Knihtilä

Varlaxudden on ulkoilualue aivan meren äärellä. Alueella sinulla on mahdollisuus tulenteeseen, marjastukseen ja sienestykseen, kalastukseen, lintujen tarkkailuun sekä retkeilyyn. Varlaxudden on näkemisen arvoinen jokaisena vuodenaikana. Varlaxudden tunnetaan porvoolaisten keskuudessa myös nimellä Emäsalon kärki. Nimi tulee paikan sijainnin mukaan, joka on aivan Emäsalon kärjessä.

Porvoolaiset käyvät alueella mm. retkellä ja teltailemassa. Paikalliset lähtisivät Emäsalon kärkeen piknikille, grillaamaan, ottamaan aurinkoa, ihastelemaan merimaisemia tai vain nauttimaan luonnosta.

Porvoon keskustasta matka autolla kestää noin 30 minuuttia ja kohteesta löytyy myös pysäköintipaikka. Varlaxuddenin löydät osoitteesta [Emäsalontie 1420, 06950 Emäsalo](https://www.emasalo.fi/).

Valokuva: Lila Knihtilä

Vinkki!

Poikkea matkalla Emäsalon Kyläpuodissa kahvilla tai osta evästä mukaan (Emäsalontie 715).

Valokuva: Lila Knihtilä

Parhaimmat näköalat

Porvoota pääset ihastelemaan myös korkeammalta. Paikallisten lempinäköalapaikoiksi ovat valikoituneet Näsin kivi, Telegrafberget ja Kokkonniemen portaat.

Näsin kivi sijaitsee aivan Vanhan Porvoon kupeessa. Näsin kivi on siirtolohkare Näsinmäen kartanon vieressä. Jos olet nähnyt Vanhan Porvoon jo moneen kertaan, niin Näsin kiveltä näet sen aivan eri näkökulmasta.

Vinkki!

Ennen Näsin kivelle matkaamista kannattaa poiketa Vanhan Kaupungin kahviloissa hakemassa take away kahvit ja paikalliset herkut!

Kokkonniemen kuntoportaat

Kokkonniemen kuntoportaat ovat kuntoilijan suosikki. Kokkonniemen laskettelurinnettä pitkin on rakennettu kuntoiluportaaita, joiden päässä voit ihastella Porvoon kaupunkimaisemaa. Kokkonniemestä löydät kesäisin myös bike parkin ja seikkailupuiston.

Telegrafberget tunnetaan myös paikallisten keskuudessa nimellä Telekallio. Telekallio on kallioalue, jonka huipulla on näköalatorni, josta aukeaa upea maisema Haikkonselälle. Telekallio sijaitsee noin 6 kilometriä Porvoon keskustasta.

Telekallio

Telekallio

Saaristo täynnä palveluita & tapahtumia

Vierailu myös Visit Pellingin nettisivuilla tutustumassa lisää!

Porvoolaisten lempiasioita Pellingissä ovat kesätori ja Benitas Café. Kesätorilla on myynnissä mm. lähituotettuja kalaherkkuja, vihanneksia, leivonnaisia, käsitöitä, kukkia ja makeisia. Kesätorilla tulet törmäämään takuuvarmasti paikallisiin! **Benitas Café** tarjoaa niin suolaista kuin makeaakin herkkua sekä lounasta että a la carte annoksia.

Valokuva: Visit Porvoo, Ville Juurikkala

Pellinki on Porvoossa sijaitseva kylä ja saariryhmä. Porvoon keskustasta Pellinkiin on matkaa noin 22 kilometriä. Kesällä Pellingin kalenteri täyttyy erilaisista tapahtumista. Pellingissä järjestettäviä tapahtumia on mm. juhannusjuhla, lasten päivä, maaseutukirpputori, kyläpäivä, venekilpailu ja paljon muuta.

Pellinkiin pääset ilmaiseksi lossilla - katso lossien aikataulut täältä!

Pellinki on täynnä elintarvikkeita tarjoavia lähituottajia. Lähituottajat myyvät mm. kotimaista kalaa, vihanneksia ja marjoja. Saaristosta löydät myös saaristolaisgallerian nimeltä **Artmarina**. Galleria sijaitsee tunnelmallisessa yli 100-vuotiaassa saaristolaismökissä.

Uimaan tai muuten vaan rentoutumaan

Jos kesällä kuumuus yllättää, löytyy Porvoosta myös ihania uimapaikkoja. Porvoossa on mahdollisuus uimiseen niin meressä kuin järvessäkin. Paikallisten suosikki uimapaikoiksi on valikoitunut Hasselholm, Tervajärvi, Sondby ja Venjärvi. Jokainen paikka on erilainen ja löydät niistä varmasti oman suosikkisi!

- 1 Hasselholman uimaranta**
Rannan nurmipohja tekee loikoilusta todella miellyttävän. Lisäksi rannalta löytyy pikkukioski, wc, pukukopit, grillipaikkoja, pelikenttä, lentopallokenttä ja lasten leikkipaikka.
- 2 Tervajärven uimaranta**
Tervajärvi on upea kallioinen uimaranta. Tervajärveltä löytyy myös pieni hiekkaranta sekä pukukoppi ja wc.
- 3 Sondbyn uimaranta 1 & 2**
Jos mieli tekee merenrannalle, silloin kannattaa suunnata Sondbyhyn, josta löytyy kaksi hiekkarantaa. Sondby 1 – rannalta löytyy telttailualue, grillipaikat ja wc. Sondby 2 –rannalta wc ja grilli.
- 4 Venjärven uimaranta**
Pieni ja söpö uimaranta, jossa käytettävissä on laituri, pukukoppi ja wc.

Huom! Klikkaamalla uimarannan nimeä, löydät perille helpommin!

Vinkki!

Käy kiertelemässä Vanhassa Porvoossa, hae take away -ruoat mukaan ja suuntaa valitsemallesi rannalle rentoutumaan.

Elämyksellinen saunakokemus

Miltä kuulostaisi uniikki kalliosauna, rentouttava poreallas ja lämmin palju vain 8 kilometrin päässä Porvoon keskustasta? **Kannonnokan kalliosauna** on nimensä mukaisesti osittain kallioon louhittu kivisauna, joka mahdollistaa uniikin saunakokemuksen.

Kalliosauna on varattavissa ennakkoon enintään 20 hengen ryhmille. Saunan yhteydessä olevalla terassilla on poreallas ja palju. Palju toimii vieraiden toiveiden mukaan niin kuumavesipaljuna kuin kylmävesialtaanakin.

Saunan lisäksi Kannonnokka tarjoilee ruokaelämyksiä Vanhan Navetan ravintolassa tilauksesta. Vanha Navetta sijaitsee vain kaksi kilometriä Kalliosaunalta, mutta ruokaa saa myös catering-palveluna. Kannonnokan & Vanhan Navetan palveluista voit lukea lisää [täältä](#).

Vinkki!

Saunakokemusta on mahdollista täydentää myös saunaterapialla, joka rentouttaa kehoa ja mieltä. Hemmotteluhetken teemana on metsäpolku, tarinat ja perinteet sekä luonnon antimet.

Valokuva: Visit Porvoo

Valokuva: Visit Porvoo, Marinella Himari

Kävele, rentoudu ja nauti

Luonto tekee hyvää mielelle ja keholle. Porvoossa on loistavat mahdollisuudet nauttia luonnosta, jos kaipaa rauhoittumista Vanhan Porvoon vilinästä. Kaupunki pitää sisällään erilaisia luontopolkuja ja -alueita. Tähän on listattu paikallisten suosikkeja.

Sikosaaren luontopolku kulkee kuusimetsän kautta kallionmäntikköön ja sieltä merenrannan ruovikoihin ja rantalehtoon. Polku sijaitsee kaksi kilometriä Porvoon keskustasta.

Vanhan Porvoon mukulakivien kautta löytyy upea **Linnämäki** ja sen vieressä **Maarin puisto**. Linnämäki on vanha muinaislinnoitus ja siellä voit nauttia mm. upeista maisemista Porvoon yli.

Maarin puisto on paikallisten suosima oleskelu- ja piknikpaikka. Rakenna piknikkori paikallisista tuotteista tai kaupungin ravintoloiden/kahviloiden herkuista ja koe piknik paikallisittain.

Valokuva: Visit Porvoo, Sami Heiskanen

Ekuddenin luontopolku sijaitsee luonnonsuojelualueella kaksi kilometriä Porvoon keskustasta. Polku kiemurtelee lehto- ja sekametsässä, merenrannan kallioilla ja niityllä.

Hamarin ranta on loistava kohde merimaisemien nautiskeluun. Paikalliset lähtisivät Hamarin rantaan kävelemään tai pyöräilemään ja sieltä paikallisten ja veneilijöiden suosimalle Hamarin SEO:lle kahville tai syömään.

Hamarin ranta

Luomutila ja ruokaelämyksiä lähellä Porvoota

Bosgårdin kartano on luomumaatila noin 12 kilometriä Porvoon keskustasta. Bosgårdissa on mahdollisuus moneen. Tilalla on luonto- ja kulttuuripolku, upea kartanomiljö, tapahtumia sekä tilakauppa ja ravintola.

Luonto- ja kulttuuripoluilla on mahdollisuus tutustua luomutilan ympäristöön ja sen arkeen. Polkujen varrelta löytyy piknik-pöytiä, jotka mahdollistavat myös eväshetken. Juomat ja ruuat voi ostaa esimerkiksi tilakaupasta.

Vinkki!

Paikalliset suosittelevat lähtemään Bosgårdiin kävelyille ja sen jälkeen syömään tilakaupan ravintolaan.

Tilakauppa tarjoilee tilan tuottamia luomulihoja ja muita lähituotteita. Luomu-luonnonnautanliha on kotimaista ja tuotettu eettisin ja ympäristöystävällisin menetelmin.

Bosgård tarjoaa myös erilaisia ruokaelämyksiä. Ohjelmanpalveluista löytyy mm. lähiruoka kokkausta, metsä-piknik ulkotulilla ja päiväretki luonnossa sisältäen maastolounaan.

Valokuva: Visit Porvoo

Ruokamuistot- & tuliaiset

Makeaa mahan täydettä:

Pieni Suklaatehdas

Käsintehtyä suklaata Porvoossa jo vuodesta 2005.

Brunberg

Monen suosikki ja Suomen vanhin tehtaanmyymälä.

Petris Chocolate Room

Suklaapuoti Vanhassa Porvoossa.

Vanhan Porvoon Jäätelötehdas

Paikallisista raaka-aineista valmistettua artesaanijäätelöä.

Jokaiselle jotakin:

Porvoon Paahtimo

Monen paikallisen suosikkikahvila, josta saa ostettua mukaan myös kahvipaketteja itselle tai lahjaksi.

Hommanäs

Paikallisten suosikkeja ovat hillot ja glögit, mutta valikoimasta löytyy myös kastikkeita ja mehuja.

Tälle sivulle on listattu muutamia paikallisia ruoka- ja juomatuotteita. Klikkaamalla yrityksen nimeä, pääset lukemaan lisää tuotteista ja niiden saatavuudesta.

Jangjuomaa:

Pieni Limonaaditehdas

Luonnonmukaisen makuisia limuja ja makuvesiä.

Brabe Kombucha

Käsityöllä valmistettua paikallista kombuchaa.

Krākō Bryggeri

Pienpanimo & ravintola.

Pieni Kombuchatehdas

Maukasta raparperi-mansikka kombuchaa.

Porvoon Kalatalo

Kaloihin ja äyriäisiin erikoistunut kauppa. Täältä saat parasta lämminsavulohta ja saaristolaisleipää!

Tuorilan Kotileipomo

Käsityöllä valmistettuja leipomoherkkuja paikanpäällä tai mukaan.

Eikä tässä vielä kaikki...

Hei taas!

Toivottavasti löysit tämän oppaan avulla jotain uutta ja mielenkiintoista Porvoosta. Usko tai älä, Porvoo pitää sisällään vielä enemmän mitä opas sinulle tarjosi. Onnistuin keräämään oppaaseen muutamia paikallisten lempipaikkoja, mutta niitä on varmasti vielä lisää. Kun vieraillet oppaan esittelemissä paikoissa, suosittelen nykäisemään paikallista hihasta ja kysymään lisää suosituksia, sillä paikallisten salaisuuksia löytyy varmasti vielä enemmän.

Myös minä, "entinen" porvoolainen löysin opasta tehdessä paikallisten avustuksella uusia paikkoja, missä vierailla Vanhan Porvoon lisäksi. Toivottavasti myös jokunen paikallinen löysi oppaan avulla jotain uutta ja ihanaa kotipaikkakunnastaan.

Jokaisesta kaupungista pitäisi löytyä opas paikallisten lempipaikoista, koska he tuntevat kaupungin parhaiten.

Haluan toivottaa sinulle oikein mukavia hetkiä kauniissa Porvoossa.

Terkuin,

Patricia Ruiz

Lähteet

<http://kokon.ski/summer/?lang=fi>
<http://www.kannonnokka.com>
<https://bosgard.com>
<https://bosgard.com/pages/maatila>
<https://bosgard.com/pages/moderni-maalaiselamys>
<https://bosgard.com/pages/tilakauppa-ja-ravintola>
<https://bosgard.com/pages/niittyliha>
<https://bosgard.com/pages/ohjelma>
<https://petris.fi>
<https://pienikombuchatehdas.com>
<https://pienilimonaaditehdas.fi>
<https://porvoo.mediaflowportal.com>
<https://suklaatehdas.com>
<https://uuvi.fi/fi/kohde/varlaxudden/>
<https://vanhanporvoonjaatelotehdas.fi>
<https://venuu.fi/tilat/kannonnokka-kallionkolo-sauna>
<https://visitpellinge.fi/fi/>
<https://visitpellinge.fi/fi/liikenne/>
<https://visitpellinge.fi/fi/pellingin-kesatori/>
<https://visitpellinge.fi/fi/tietoa-pellingista/>
<https://www.brabe.fi>
<https://www.finferries.fi/lauttaliikenne/lauttapaikat-ja-aikataulut/pellinki.html>
<https://www.krakobryggeri.com>
<https://www.myhelsinki.fi/fi/nae-ja-koe/paivaretket/paivaretki-porvoo>
<https://www.porvoo.fi/ekuddenin-luontopolku>
<https://www.porvoo.fi/linnamaki>
<https://www.porvoo.fi/maari>
<https://www.porvoo.fi/nasin-kivi>
<https://www.porvoo.fi/sikosaaren-luontopolku>
<https://www.porvoo.fi/telegrafberget-1>
<https://www.porvoo.fi/uimarannat>
<https://www.porvoontriennaali.fi/sampsaindren--kalle-turakka-purhonen.html>
<https://www.tuorilankotileipomo.fi>